

ČASOPIS APOŠTOLSKÉ CÍRKVE • www.apostolskacirkev.cz • Ročník 33 • Únor 2021

ŽIVOT V KRISTU

„FAKT?!“

Izrael

Mezi výčty pravidel je i modlitba

Ze života církve

Nový pastor v Jihlavě a modlitební pro ženy

Misie

Síla modlitby

Vážení a milí čtenáři, máme za sebou nejdelší měsíc v roce (alespoň nám v redakci se to tak jeví již několik let) a nyní rok 2021 začíná nabírat na obrátkách... Nebude utíkat rychlostí světla ani rychlostí, jakou se šíří zprávy v dnešním světě, ale tou svou rychlostí, kterou každý vnímáme odlišně...

Určitě si uvědomujeme, že jsme každý den zahlcováni neskutečným množstvím zpráv, ať už si je vyhledáváme sami (a internet nám ochotně hned nabídne další), nebo je někdo sdílí na sociálních sí-
tích nebo nám přistanou v e-mailu. Jak se v té záplavě orientovat, čemu věřit? Úplně mě dojmá, a možná až nadzvedává ze židle, jak se všude moudře radí, že si máme zdroje ověřovat... Jenže komu máme věřit? ČTK? ČT24? iDNESu? Echu? Týdnu? Novinkám.cz? Kdo rozhoduje o tom, že ten který zpravodaj nebo server je věrohodný a objektivní, nezaprodaný žádné vlivné skupině či jednotlivci? Vždyť přece skutečnost, že to píšou v novinách a hlásají v televizi, ještě

nezaručuje, že to je opravdu pravda. Existují však jisté flagrantní prvky, podle nichž poznáme, zda by zpráva mohla být věrohodná, či nikoliv. Záleží však na nás, komu v konečném důsledku budeme věřit. Anebo budeme brát všechny zprávy s patřičnou rezervou. Anebo si přečteme Život v Kristu, který přináší zaručeně zaručené zprávy. ☺ Je nicméně moc povzbudivé, že my křesťané se nakonec můžeme sejit u toho jednoho, skutečně pravdivého, spolehlivého, léty prověřeného zdroje – Bible. (Jinou otázkou je, jestli se u ní sejdem v dostatečné pokoře, nebo se jí budeme „mlátit po hlavě“.)

Na říjnové radě časopisu jsme uvažovali o tématu fake news pro lednové číslo. Nakonec jsme se rozhodli lednu dát optimističtější nádech tématem Když mě víra baví. Únorem se tedy vrhne do tématu poněkud náročnějšího, ale jak v posledních měsících vnímáme (dost se o něm všude začalo psát), velmi důležitého. Na FB denně vidíme, co jsme jako křesťané schopni, a žel i ochotni sdílet, jaké fámy, hoaxy a konspirační teorie... A nevydáváme tím náhodou křivé svědectví? Jak se rádi necháme nachytat na téma čipování a očkování, znamenají šelmy, konce světa atd.

Pojďme si do toho všeho vnést trochu světla. Třeba nám k tomu články z řad našich pastorů i odborníků v našem/Vašem časopise pomůžou.

Za redakci

Ivana Bartíková

Čtěte víc, čtěte Život v Kristu!

Slovo biskupa

3 Věřit zodpovědně

FAKE NEWS

- 4 Konspirace a nutná potřeba pravidelného vymývání mozku
- 6 Slovníček pojmů
- 7 Praktiky tvůrců a šířitelů falešných zpráv a jak se nestát jejich obětí
- 10 O fake news
- 11 Osmisměrka
- 12 Fake news a hybridní válka
- 12 Každá news může být fake news
- 14 Nesnesitelná lehkost kliknutí
- 15 Nejrozšířenější hoaxy v křesťanském prostředí
- 17 Kdo koho ovládá?

Ilustrační foto

Mesiáš podle Matouše

18 Oslíkovo poselství

Ze života církve

21 Novým pastorem za vůně pečeného bůčku

22 Milovat šéfa

Recenze

23 Evangelizace JINAK: Podomní prodejci nebo průvodci na duchovní cestě?

IZRAEL

24 Mezi výčty pravidel je i modlitba

Ilustrační foto

ZEMĚPISNÉ OKÉNKO

25 Gibeá

Ilustrační foto

Holky sobě

26 Všechno je jinak

Misie

26 Síla modlitby

ŽIVOT V KRISTU – ČASOPIS APOŠTOLSKÉ CÍRKVE

Šéfredaktor: Martin Moldan, MBA • Redakce; redakční rada: Mgr. Ivana Bartíková, Ph.D., Mgr. Jiří Bartík, Pavel Bubík, Martin Moldan, MBA, Ing. Jindřich Novák, Bc. Radek Smetana, M.A. • Sazba a grafická úprava: Ing. Jindřich Novák • Ilustrace: Petr Fiurášek • Jazyková korektura: IB, Halka Kolářová • Korektura slovenských textů: Mgr. Daniela Gregová • Titulní foto: 123rf.com • Ilustrační foto: 123rf.com, pixabay.com • Reklama: Pavel Bubík, tel.: 731 504 304 • Předplatné a pdf: Anna Turoňová, tel.: 731 504 310 • Redakce si vyhrazuje právo na úpravu článků • Příspěvky a připomínky prosím zasílejte na adresu redakce: Život v Kristu, U Podjezdu 12, 772 00 Olomouc, e-mail: zivotvkristu@seznam.cz, tel.: 733 627 457 • Uzávěrka vždy 1. den předcházejícího měsíce, respektive poslední pracovní den předtím.

Veškeré objednávky vyřizuje nakladatelství: Křesťanský život, Polní 1105/15, 737 01 Český Těšín, tel. & fax: 558 761 571, 558 761 572, e-mail: acrc@volny.cz

Ročně 11 čísel, cena jednoho čísla 30 Kč, pro předplatitele 26 Kč, poštovné podle tarifů, pro hromadný odběr slevy podle počtu výtisků.

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č. j. 2725/92-P/1 ze dne 1. 12. 1992

Jak objednat časopis: Stačí libovolným způsobem napsat objednávku na adresu: Nakladatelství Křesťanský život, 735 43 Albrechtice 504 nebo kontaktovat sestru Turoňovou viz výše. S prvním číslem časopisu obdržíte složenku, kterou použijete k zaplacení buď určitého období,

např. do konce roku, nebo budete platit zvlášť každé jednotlivé číslo.

© ŽvK – všechna práva vyhrazena. Přetiskování článků je povoleno pouze s písemným souhlasem redakce.

Přetiskování do rozsahu jednoho odstavce možno pouze s přesnou citací (ročník, název článku, strana).

Věřit zodpovědně

„Prostoduchý kdečemu důvěřuje, kdežto chytrý promýšlí své kroky.“ (Př 14,15)

„My však, kteří patříme dni, budme střízliví, obléčme si víru a lásku jako pancíř a naději na spásu jako přílbu.“ (1Te 5,8)

Drazí čtenáři, tématem tohoto čísla Života v Kristu jsou fake news. Tento novotvar (zpopularizován v říjnu 2016 v souvislosti s prezidentskými volbami v USA) znamená lživou nebo zkreslenou zprávu s cílem klamat příjemce informací. Je řada podobných pojmů, jako například: hoax, spin, dezinformace, urban legend a stará známá novinářská kachna. Každý z těchto pojmů má svou vlastní definici a význam a je mimo zaměření tohoto článku se jimi zabývat do hloubky.

Hlavním důvodem, proč se tematicky věnujeme fake news (dále: FN), je vyhrocená doba v souvislosti s pandemií koronaviru a následným hromadným očkováním. Společnost čelí nové zkušenosti, která je navíc obestřena řadou neznámých. A celé to trvá už dlouho, jsme unaveni, a to je ideální půda pro vznik a šíření různých nepravdivých zpráv.

Jako křesťané jsme ovšem vybízeni ke střízlivosti, úvodní verš je jedním z řady novozákonních prohlášení povzbuzujících ke střízlivému životu. Zde je uveden dokonce v souvislosti s duchovní zbrojí. Cílem řady článků na téma FN je tedy povzbudit čtenáře ke střízlivému uvažování, a tak budovat zdravou víru. Podívejme se nyní stručně na některé výše zmíněné pojmy.

Fake news – platí, že musí být *uvěřitelná* a alespoň částečně se zakládat na *pravdivých údajích*. Dobrou ilustrací FN je následující anekdota: „*Pane Kaufmann, zaslechl jsem, že vyhráli v loterii auto, je to pravda?*“ „*Heh... ano, je to v podstatě tak, jak říkáte... Akorát to nebyla loterie, ale casino, a nebylo to auto, nýbrž dům... A taky jsem ho nevyhrál, nýbrž prohrál...*“

Inu, na každém šprochu pravdy trochu. Pokud chcete lépe porozumět fenoménu FN, doporučuji knihu *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích* od autorské dvojice M. Gregora a P. Vejvodové.

Spin – má více významů. V uvedených souvislostech jde o formu propagandy s cílem klamat veřejnost. *Spin doctor* je organizace nebo osoba, která tuto činnost provádí. Pokud vládá, politická strana či silná zájmová organizace potřebuje ovlivnit veřejné mínění, najme si takovou agenturu a nic není nemožné. Dobrou ilustrací je film *Vrtěti psem* s Dustinem Hoffmanem a Robertem De Niro v hlavních rolích.

Urban legends neboli městské legendy jsou vymyšlené příběhy šířené jako skutečné události. Docent Petr Janeček je badatelem v oblasti folkloristiky a etnologie na FF Univerzity Karlovy. Své výzkumy popularizoval v sérii knih *Černá sanítka*, kde uvádí legrační, neuvěřitelné, děsivé či fantastické zkazky, které mezi lidmi kolují. Určitě jste řadu z nich už někdy slyšeli. Vesměs všechny začínají úvodem „*vyprávěl mi známý mého kolegy...*“ a docent Janeček věnuje své úsilí ověřování pravdivosti těchto legend. Ani v jednom případě se neukázaly jako pravdivé – ba co víc: kolují téměř na všech kontinentech, a to často i několik desetiletí. Uvádím ukázkou takové městské legendy, nikoli z uvedené knihy, ale z mailu, který jsem minulý rok obdržel: *Byli jsme s Aničkou v září u kadeřnice v Berouně, a ta nám říkala, že u ní byl jeden pán se nechat ostříhat. Ten pán jí vyprávěl, co se mu stalo. Nechal si poslat tyčinky na covid. Nakonec je nepoužil a zabalené poslal zpět. A přišla mu zpráva, že*

má covid. Byl z toho v šoku. (Jméno a název města jsem oproti originálu změnil, protože okolnosti znám osobně).

Možná si v tuto chvíli řeknete: „*Jak můžeš vědět, že se to nestalo?*“ Samozřejmě nepouštím, že existuje určitá, minimální naděje, že k něčemu podobnému došlo. Ale zkušenost a spousta podobných, prověřených legend dokazují, že jde spíše o typickou ukázkou současně urban legend.

Dezinformační nebo také **alternativní zpravodajské weby** šíří částečně pravdivé či zcela nepravdivé zprávy s cílem manipulovat veřejností. Strategickým použitím těchto webů je proslulé zejména Rusko. V nedávné minulosti provedené výzkumy prokazují, že tyto zpravodajské weby, zejména pokud postupují koordinovaně, mají potenciál hluboce ovlivnit myšlení lidí v otázce toho, co je a co není pravda, a zpochybnit důvěryhodnost mainstreamových médií. Na internetu naleznete seznam těchto webů v českém jazyce. Existují rovněž specializované interne-

tové stránky, kde můžete ověřovat pravdivost rozličných informací kolujících po internetu. Alexandra Alvarová se v knize *Průmysl lži* působením těchto webů zabývá do hloubky.

Jednou jsme ve skupině přátel diskutovali, zda se lze na zprávu o Kristově vzkříšení dívat jako na fake news. Zkrátka zda si to všechno někdo nevymyslel a pak pustil do světa, kde se to ujalo jako mnoho jiných vymyšlených zkazek. Naši diskuzi jsme samozřejmě vedli v nadsázce, protože všichni diskutující byli křesťané, a navíc na toto téma existuje nespočet knih. Ale přes to všechno v souvislosti s Ježíšovým vzkříšením můžeme o FN hovořit.

Doklad této evangelijní FN nalezneme u Matouše 28,11–15. Strážé u Ježíšova hrobu oznámily velekněžím, co se stalo, a ti ve strachu podplatili vojáky, aby šířili informaci, že Ježíš byl z hrobu ukraden. Pokud byste tedy navštívili Jeruzalém v uvedeném období, slyšeli byste oficiální verzi zakončení příběhu o Ježíši: zfanatizovaní učedníci jej ukradli z hrobu, aby mohli šířit zprávu o (domnělém) vzkříšení. Fake news jako vyšitá! Dobrá zpráva je, že pravda (jako ostatně vždy) nakonec zvítězila.

Cílem článku je, jak jsem v úvodu uvedl, povzbudit k zodpovědné víře. Naše víra stojí na faktech, nikoli na smyšlenkách či prožitcích. Mějme lásku k pravdě a ctěme fakta. Mysleme na to, kdykoli na internetu či v rozhovoru šíříme neověřená tvrzení jakéhokoli druhu.

Cílem článku je povzbudit k zodpovědné víře. I

„*Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písma a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písma, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou; většina z nich je posud na živu, někteří však již zesnuli. Pak se ukázal Jakobovi, potom všem apoštolům. Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně.*“ (1K 15,1–8)

Evangelista Lukáš začíná svůj popis Ježíšova života větou: „*I když se již mnozí pokusili sepsat vypravování o událostech, které se mezi námi naplnily, jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova, rozhodl jsem se také já, když jsem vše znovu důkladně prošel, že ti to v pravém sledu vypíši, vznešený Theofile, abys poznal hodnověrnost toho, v čem jsi byl vyučován.*“ (L 1,1–4)

Jak Pavel, tak i Lukáš stavěli evangelium na ověřených faktech, nikoli na smyšlených domněnkách.

Věrmě zodpovědně.

Martin Moldan, biskup

Co mají společného v Bibli zmíněné světské babské báje a dnešní fake news?

Je špatné chtít poznat pravdu?

Jak udržovat svou mysl v duchovní kondici?

Vymyjte si mozek!

Ilustrační foto

Konspirace a nutná potřeba pravidelného vymývání mozku

Apoštol Pavel byl tentokrát ostrý jako břitva. Obvykle při psaní dopisů různým církvím a jednotlivcům poskytuje různorodou kombinaci zpětné vazby, vyučování, zodpovídání otázek, napomínání a povzbuzování. Místy dokáže být velice potěšující, spirituální a s postojem uctívání Boha. Někdy je však viditelně podrážděný, našťvaný, a někdy dokonce až sarkastický. Jako když například v diskusi o obřizce doporučuje, aby si zastánci obřizky svůj pohlavní úd rovnou amputovali. Nebo když označuje své úspěchy, kterých před životem s Kristem dosáhl, za lejno. Já vím. Asi bych to tu neměl psát, tohle je křesťanský časopis a tohle jsou až příliš barvitě popisy, které se přece dají říct tlumeně. Jenže Pavlovy dopisy nakonec skončily v Bibli! Následující pasáž je také jednou z těch, kde je docela ostrý. Svě-

mu chráněnci Timoteovi píše: „*Jak jsem tě už prosil cestou do Makedonie, zůstaň v Efesu a za každým jistým lidem šířit odlišná učení. Ať už se přestanou zabývat bájemi a nekonečnými rodokmeny, které vedou jen k dohadování namísto naplňování Božího záměru ve víře. Cílem přikázání je přece láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry. Někteří ale z této cesty zbloudili a uchýlili se k prázdnému tlachání.*“ (1Tm 1,3–6)

Co mají společného světské babské báje a fake news?

Evidentně ho vytáčeli jistí lidé šířící zvěsti a učení, které Pavel souhrnně označuje za báje. O pár kapitol později ještě upřesňuje, že se jedná o **světské babské báje**, které má Timoteus odmítat (1Tm 4,7). Nejedná se tedy o nějaké duchovní pravdy, na které můžeme mít různé názory, nejedná se o hledání Boha, nejedná se o nic, co by lidem v církvi pomáhalo více milovat lidi, mít dobré svědomí a upřímnou víru. To je podle Pavlova textu výše testem našeho poselství, které šíříme. Jenže někteří lidé raději šířili světské babské báje, které nevedly k lásce ani k dobrému svědomí, a už vůbec nevedly k naplňování Božího záměru ve víře.

Jednalo se totiž o starověkou verzi jevu, který dnes označujeme za *konspiraci* nebo *fake news*. Chci totiž říct velice jasně a srozumitelně, že se *vůbec nejedná* o moderní fenomén. *Jediné, co je na dnešní dobu moderní, je médium – internet*. Díky internetu se svět stal globální vesnicí a na malý okamžik vytvořil z celého světa, ze všech kmenů a jazyků a kultur jednu masu lidí, která znala a četla stejnou informace a konzumovala stejný obsah. Možná nás to ukolébalo ve víře, že budeme myslet a uvažovat stejně. Jenže tato iluze globální vesnice trvala poměrně krátce, dnes se svět již dávno dostal do procesu rozpadu do (staro)nových kmenů. Obsah, který se v jednotlivých kmenech konzumuje, nosné příběhy, které formují kulturu a myšlení jednotlivých kmenů – tam jsme se dostali skoro na úroveň před internetem. Není tedy divu, že máme pocit, že většina internetového obsahu je dnes, slovy Pavla, **prázdné tlachání**.

Od okamžiku, kdy byl člověk schopen abstraktního myšlení, byl také *schopen a ochoten vytvářet báje a mýty*. Ty mu sloužily k *pochopení celku*. Uvnitř svého nitra totiž člověk tušil (a platilo to o pravěku, stejně jako to platí i dnes v moderní době), že realita je vícevrstvá. Jinými slovy, že *to, co vidíme svýma*

očima, není vše, co je. Existuje nějaký jiný svět, duchovní svět, jiná realita, dimenze. Zkrátka, *existuje ještě jiný příběh, který dává smysl našemu příběhu.* To je důvodem, proč konspirační myšlení nikdy zcela nezmizí. Tušíme totiž, že pod povrchem bují ještě jiný příběh. Jistě, vždy existovaly skupiny, které prohlašovaly, že zrovna ony a jen ony mají vhlad do tohoto jiného příběhu, jen ony tudíž vědí, kdo ovládá svět a jak to vlastně všechno je. Historie je takových skupin plná, od různých gnostických skupin z dob první církve přes ilumináty až po... (dodejte si sami, dnes je celá řada dalších, v USA třeba QAnon, který věří, že celý svět je řízený satanistickým spiknutím pedofilů). Naneštěstí většinou vedou k nenávisti, ne k lásce. Proto v okamžiku, kdy někdo začne báje té či oné skupiny přijímat, velice rychle následuje *prázdné tlachání*. Znovu je třeba připomenout, že Pavlovým testem konspirací je: **Vede to k lásce, k dobrému svědomí a k naplňování Božího záměru ve víře?** Nebo to vede k pýše, zlosti, nenávisti, urážkám, pochybám? Samotné přemýšlení o jiné vrstvě příběhu jistě není problémem, tím je zcela zjevně ovoce, které z něj vyplývá. Budeme více láskyplní, nebo budeme více nablobeni? Podle ovoce poznáme zdroj. Myslí si, že už Ježíš něco takového řekl.

Problémem také je, že konspirace jsou nedokazatelné, a přitom nevyvrátitelné, protože jednájí s lidským strachem a také s vrozenou, a my bychom mohli dokonce říct, že Bohem darovanou, touhou poznat pravdu. Někde uvnitř tušíme, že svět je větší, než jsme my, že musí existovat něco, pro co žít, že jsme více než kolekce náhodných atomů. Je to, slovy Trinity z filmu *Matrix*, **střepina v mozku**, která nám někdy nedá spát. Ta střepina není místy příjemná, hledáme tak něco, čím bychom ji vysvětlili. Konspirace jsou vítanou alternativou. Pokud je tomu ovšem tak, co můžeme dělat? Jistě má cenu vysvětlovat v duchu mírnosti a vyučovat správný směr. Mnoho dobrých rad najdete také v dalších výborných článcích tohoto čísla *Života v Kristu*. Já bych

se ve zbytku svého příspěvku chtěl věnovat tomu, co můžeme dělat my sami pro sebe. Jak si můžeme udržovat svou vlastní hygienu mysli, abychom se nevěnovali bájím a místo toho naplnili Pavlovo doporučení Timoteovi později v dalším dopise (2Tm 4,4–5): **„Odvrátí uši od pravdy a uchýlí se k bájím. Ty však buď ve všem střízlivý.“** Jinými slovy, jak se můžeme udržovat střízlivými? Co pro to můžeme udělat? Jednoduchá odpověď zní: **Pravidelným vymýváním mozku!**

Vymývání mozku – záleží na definici

Než článek odhodíte, dovoluňte mi to vysvětlit na příkladu s evangelizací. Před několika lety se v České republice uskutečnil zajímavý průzkum mezi středoškoláky ohledně jejich postoje vůči víře obecně a křesťanským církvím konkrétně. Z průzkumu vyplynulo mnoho zajímavých statistik, včetně mnohem většího deklarovaného zájmu o víru, než zadavatelé čekali, nicméně zajímavá část byla také ta, co mladým lidem na církvi nejvíce vadí. Většina mladých lidí *nedokáže důvěřovat* církev

vím proto, že církve vymývají mozky. To mě zaujalo. Tato námitka má hodně příčin, některé z nich se zakládají na prosté zkušenosti s lidmi víry. Mnohé církve například nepřipouštějí diskusi o čemkoliv, ať už z oblasti doktríny, nebo praxe. Pak tu máme otázku konfliktu mezi vědou a vírou. Nemůžeme také opomenout, jak těžké je věřit Bibli pro někoho, kdo křesťany slyší reagovat, že tak to prostě je, bez diskuse, protože to říká Bible. Ale je to zajímavější. Vždycky, když mi někdo řekl, že církve vymývají mozek, měl jsem tendence se bránit a říkat, že to není pravda. Že mo-

zek nevymýváme ani nikoho k víře nemani- pulujeme a že máme mozek u nás v Elementu vlastně docela rádi. Pak mi jednoho dne došlo, že to *záleží na definici vymývání*. Pokud totiž „vymývání mozku“ znamená, že někoho manipulujeme bez faktů, nutíme ho věřit nebo s ním nemluvíme o jeho obavách, pak to odmítáme. *Ale pokud to znamená, že máme hodnoty, ve které věříme a které se snažíme žít, pak mají kritici pravdu: skutečně vymýváme mozek.* Dovolte mi to ilustrovat na příkladu.

Před nějakou dobou byla populární kniha Dana Browna *Šifra mistra Leonarda*, ve které se snažil ukázat pomocí fiktivního příběhu, že Ježíš nezemřel na kříži, ale místo toho si vzal Marii Magdalenu, měl s ní děti a jejich potomci žijí dodnes. To by samozřejmě vyvrátilo úplně celou křesťanskou víru, která stojí a padá na jediné události v dějinách: *uzkříšení Ježíše z mrtvých. Proto se podle Browna církve snaží tuto skutečnost před světem schovat, aby jej mohla kontrolovat pomocí manipulace a vymývání mozku.* Brown celou svou teorii uvedl na přední straně knihy (v anglickém originále) slovy, že všechny popisované dokumenty, rituály, fakta a tak dále se zakládají

Pavlovým testem konspirací je: Vede to k lásce, k dobrému svědomí a k naplňování Božího záměru ve víře?

na pravdě, i když samotný příběh je vymyšlený. Z knihy se stal fenomén, které mnohé pochybující lidi nahlodil. Historicky to ovšem byla taková hloupost, že to přinutilo dokonce i agnostika a kritika církve Barta Ehrmana k následujícímu prohlášení (z knihy *Šifra mistra Leonarda: Pravda a smyslenky*, kterou napsal *proti* autentičnosti *Šifry*), které totiž ukazuje v plné nahotě, jak se obvykle šíří spousta „zaručených“ informací a jak je nutná potřeba jít k originálním a původním hodnověrným zdrojům, pokud chceme udělat nějaký závěr.

„Kdokoliv hovoří o Ježíšovi, musí mít zdroj informací. Mělo by to být samozřejmé, ale možná to samozřejmě někomu nepřipadá, neboť o Ježíšovi neustále říká spousta věcí mnoho lidí... Lidé ovšem nemohou vědět nic, pokud se to nedozvědí z nějakého pramene. Nebo spíš existují dvě možnosti: buď se lidé něco dozvěděli z nějakého pramene, nebo si to sami vymysleli... Lidé se dozvěděli to, co vědí od jiných lidí (například v církvi nebo z televize). Ale odkud tito lidé vzali své informace? Obvykle zase od jiných lidí. A tak to jde stále dál.“ Jak si tedy můžeme být jisti, jaký příběh o Ježíši je reálný? Ehrman pokračuje: *„Nejstarší a nejlepší prameny, v nichž můžeme hledat poznatky o Ježíšově životě, představují čtyři evangelia Nového zákona, Matoušovo, Markovo, Lukášovo a Janovo. Není to jen názor křesťanských historiků, jejichž vysoké mínění o Novém*

Ilustrační foto

zákoně a jeho historické hodnotě je samozřejmé, ale jejich názor sdílejí všichni historici, kteří se seriózně zabývají starověkem, ať už jsou jakéhokoli zaměření, počínaje zanícenými protestanty až po zaryté ateisty. Jinými slovy, takový názor není jen předpojatý úhel pohledu několika naivních lidí, u nichž je přání či víra otcem myšlenky.“

Jakmile člověk konfrontuje báje s původním zdrojem, ukáže se, že stojí na falešných předpokladech. Historie nám poskytuje mnoho příkladů. Nakonec ovšem stejně zůstane otázka: *Vymývá církev mozek, nebo ne?* Jak už jsem řekl, záleží na definici. **Náš mozek neustále plníme daty.** Některá data jsou ta ze školy. Jiná data jsou věty, které nám někdo řekl třeba doma v dětství. Další informace jsou od našich přátel. A v neposlední řadě slyšíme hodně z médií všeho druhu. Většinou tyto informace ukládáme na náš vnitřní disk, a přestože je do jisté míry třídíme, zůstávají v nás a při některých příležitostech se objevují a spojují navzájem. Například ve škole nám učitelka řekne, že Bible je kniha mýtů. Protože jsme nevěřící, informaci nijak nepoužijeme, ale ani neověříme, jen ji uložíme do složky fakta. Po několika letech si přečteme Brownovu knihu, která nás baví, protože je dobře napsaná, a potvrdí nám původní vnitřní informaci, že Bible je mýtus. Ale pořád se nás to osobně netýká, nicméně v naší složce přibyla další informace, kterou jsme neověřili ani neprozkoumali. Pak se koukneme v televizi na pořad, který popisuje, jak James Cameron, režisér *Titanicu* a *Avatara*, tvrdí, že našel hrob Ježíše, který definitivně vyvrací křesťanství (bez

ohledu na to, že samotné jméno Ježíš, tedy Ješua, a jeho verze Jozue atd., bylo zcela běžné jméno: podobně jako by za 2000 let někdo našel hrob s nápisem Lukáš a vyvodil z toho, že jsem tam pohřbený já). Navíc je těžké si představit, že Kristovi následovníci o tom věděli, a přesto důkaz (tělo) nezničili, ale řádně pohřbili. V mozku máme třetí informaci o nesmyslnosti víry. Pořád jsme ovšem neudělali žádný vlastní průzkum.

A pak to přijde! Potkáme nějakého křesťana, který je všechno, jen ne hloupý. Nejde nám do hlavy, jak inteligentní člověk může věřit v něco, co je podle všech našich dosavadních informací a poznatků mýtus. Nicméně to potlačíme, protože je fajn. Pak ale zjistíme, že tento křesťan skutečně věří ve vzkříšeného Krista. Nemůžeme tomu uvěřit. Nemůže to přece být tak jednoduché, ale naše střepina v mozku se ozývá, a tak se rozhodneme prozkoumat své informace více. Aniž bychom si to uvědomili, *právě jsme nastoupili cestu vymývání mozku.* Ne, neznamená to, že nás někdo manipuluje, ale náš *vnitřní hardisk obsahuje mnoho informací, které jsou v rozporu s naší zkušeností s lidmi, které jsme potkali.* Touto novou zkušeností formátujeme svá data, čistíme svůj rozum. Věděli jste, že ne všechna data jsou pravda, že ne všechna data jsou hodnotná? Hodně z dat, která nám někdo řekl nebo která jsme si na internetu přečetli, jsou ještě něco horšího: jsou doslova a do písmene bahno. *Myslíme si, že více víme, ale místo toho máme svůj mozek zapatlaný.* Upřímně? **Raději budu mít svůj mozek dočista do čista vymytý než ho mít zapatlaný vším možným.** Snažíme se zformátovat svůj mozek, abychom mohli začít znovu. Nová data, která přijímáme, nám pomáhají naši mysl proměnit. To je dobře, protože proměněná mysl skončí proměnou života. Apoštol Pavel napsal: **„Nenechte se formovat tímto světem – raději se nechte proměňovat obnovou své mysli, abyste dokázali poznat, co je Boží vůle – co je dobré, náležité a dokonalé.“ (Ř 12,2)**

Pavel tady jednoduše říká, že okolní svět BUDE formovat naše myšlení, ale my se můžeme rozhodnout do své mysli vložit nová data, a tato nová data promění naši mysl, a ta pak povede ke změně života. Nakonec doufáme, že náš život bude formovaný něčím dobrým, dokonalým a náležitým. *Abychom odolali světským babským bájím, je potřeba se nechat Bohem proměňovat pravidelným vymytím mozku.* Jak totiž Pavel píše v pasáži na začátku: **Cílem přikázání je přece láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry.** Kéž nás tedy přemýšlení o skryté lince příběhu našeho světa vede právě k tomu. Tak budeme střízliví a odmítneme všechny zbytečné báje.

Lukáš Targosz
pastor AC Element

SLOVNÍČEK POJMŮ

- **FAKE NEWS** (doslovně „falešné zprávy“) jsou žánr tzv. žluté žurnalistiky (bulvární či neetické novinářiny) úmyslně šířící dezinformace či hoaxy za účelem ovlivnit a manipulovat příjemce. Fake news jsou smyšleným dílem. Každá fake news musí být uvěřitelná, proto se musí zakládat na částečně věrohodných informacích. Sdělení fake news mají většinou bulvární charakter a jsou formulována tak, aby vzbudila emoce. V Česku se vyvracením fake news zabývá Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám nebo projekt Manipulátoři.cz.

- **URBAN LEGENDS** (městské legendy) typickým úvodem je skutečnost, že se historika stala vypravěčovu známému, nikdy se však nejedná o vypravěče samotného. Posлуhač má uvěřit, že příběh je skutečně pravdivý, a jako pravdivý ho předávat dál. Některé ML kolují již desítky let pouze s drobnými úpravami odpovídajícími lokálnímu kontextu.

- **DEZINFORMACE** je lživá, klamná, falešná informace, která má za cíl ovlivnit úsudek a názor jedince, více osob či celé společnosti, tak aby vyvolala zdání důvěryhodnosti a pravdivosti. Je opakem pravdivé zprávy. Dezinformace je úmyslně lživá informace za účelem poškození či ovlivnění někoho.

Rozum a víra

Rozum s vírou pospolu sedávají u stolu plném věcí k posouzení, zejména když k pochopení naše hlava nestačí a víra se poztrácí...

Kdo je vlastně na vině, když se každé kravině bez rozumu věří, byť to jde jen stěží.

A naopak, proč nám víra vysvětlení uzavírá, když to ani věda, natož rozum... nedá...

V obrácené logice obé ztrácí nejvíce, je to vidět ponejvíce v hoaxech.

A politice.

Všechny básně J. Szturc, AC Hlinsko

Ilustrační foto

- **NOVINÁŘSKÁ KACHNA** tímto pojmem se označuje neověřená, senzační či skandální, často nepravdivá zpráva. Slovo kachna (*canard*) ve významu vymyšlené novinové zprávy je doloženo ve francouzštině kolem roku 1750 a použití pochází od staršího výrazu *prodávat kachny* (někoho napálit).

Ilustrační foto

Praktiky tvůrců a šířitelů falešných zpráv a jak se nestát jejich obětí

Evropská unie chce zrušit písmeno Ř, vakcíny obsahují nanočipy, mobilní síť 5G vám uvaří mozek a NATO nás chce vehnat do války. Za tím vším stojí ilumináti a židozednáři a jedinou nadějí pro přežití je Vladimir Putin a Ruská federace.

tak by se dala popsat část českého internetu v posledních letech. Milníkem je rok 2014, kdy se u nás začínají jako houby po dešti objevovat různé pseudozpravodajské weby šířící dezinformace a falešné zprávy – zprávy nezakládající se na pravdě. Tyto weby vznikají za účelem vydělat peníze, z vlastního ideologického přesvědčení či napomáhají prosazovat zájmy cizích mocností v tuzemsku.

S těmito platformami ruku v ruce přicházejí i různé stránky a kampaně na sociálních sítích s identickým obsahem. Na přelomu let 2017 a 2018 (období posledních prezident-

ských voleb) spektrum doplňují i řetězové dezinformační e-maily, které cílí především na seniory.

Společným jmenovatelem těchto projektů je kromě šíření konspirací, falešných zpráv či podněcování k nenávisti i odpor vůči Evropské unii, NATO a prozápadnímu směřování Česka. Společný je i obdiv vůči autoritářství, Rusku a režimu Vladimira Putina.

Podle průzkumu ústavu STEM z roku 2016 tzv. alternativním médiím (včetně dezinformačních a prokremelských) důvěřuje více než tradičním médiím čtvrtina Čechů. To si uvědomují i někteří politici a dezinformace mající vyvolat zejména strach a nenávisť zahrnují do svého portfolia, aby se následně pasovali do role jediných možných spasitelů.

Zhmotněním společného informačního působení se svým způsobem stává senior a podporovatel SPD Tomia Okamury Jaromír Balda. Ten z obav před muslimy v létě roku 2017 kácí stromy na železniční trať. Na mís-

tě pak zanechává letáky psané špatnou češtinou, které měly vyvolat dojem, že šlo o čin islamistů. Svým jednáním Balda ohrozil zdraví a životy cestujících ve dvou osobních vlacích, které do stromů narazily. Jen šťastnou shodou náhod se nikomu nic nestalo. Balda byl za terorismus odsouzen ke čtyřem letům odnětí svobody a byla mu nařízena psychiatrická léčba.

Foto: Jaromír Balda a Tomio Okamura tváří v tvář (facebook.com)

Během čtení rozsudku soudce uvedl, že Balda měl zapojit více kritického myšlení. Pro vzorné chování byl tento dříve nikdy nestraný první český terorista v prosinci roku 2020 podmínečně propuštěn.

Kde jsou emoce, často chybí rozum

Rozdmýchávání emocí, zejména strachu a nenávisti, patří mezi nejčastější praktiky dezinformátorů. A není to skutečně nic těžkého. To ukazuje i následující příklad. V roce 2016 se na facebookovém profilu portálu Parlamentní listy objevuje foto ulice, která je zaplněna modlicími se muslimy. Fotografie je stručně popsána slovem „Francie“.

Foto: Modlicí se muslimové podle Parlamentních listů ve Francii (facebook.com)

Příspěvek pochopitelně vyvolal očekávaně reakce a v diskusi pod ním se objevovaly výzvy k násilnému jednání s tím, že je potřeba vzít zbraně do rukou a situaci jít za jejich pomocí vyřešit.

Problémem nicméně je, že obrázek nemá s Francií ani s rokem 2016 nic společného. Fotografie totiž pochází z fotobanky agentury AP a vztahuje se k oslavě svátku Ramadán v indickém Kašmíru v roce 2010.

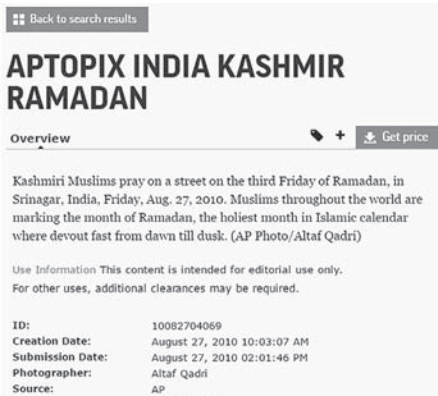

Foto: Ramadán v Kašmíru v roce 2010 (apimages.com)

Stačí tak pouze najít na internetu obrázek, který má vyvolat požadované emoce, a vymyslet k němu svůj vlastní příběh zapadající do světového oslovované cílové skupiny. Lidé jednoduše více důvěřují tomu, s čím vnitřně souhlasí. A právě emoce mohou jejich vnímání značně vychýlit.

Stejná praxe se využívá i v případě videí, kdy jsou stahována např. stará videa násilného napadení kdesi v Asii a k tomu je jednoduše vymyšlen kontext, že čin se stal minulý týden v Itálii a pachatelem byl migrant. Jedná se tedy o jednoduchý mechanismus, který ale zejména v prostředí sociálních sítí funguje dokonale.

Vznešený název pro vyšší důvěryhodnost

Pro vyšší navození dojmu důvěryhodnosti řada dezinformačních webů vzniká s názvy majícími vyvolat obrázek, že se jedná o skutečné a objektivně informující zpravodajství. Kromě Parlamentních listů, které nejsou ani parlamentní (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky se od nich distancovala), ani listy, tak můžeme pozorovat názvy jako Česko aktuálně, Czech Free Press, Svobodné noviny nebo Národní noviny.

V případě internetového projektu s názvem Národní noviny situace působí o to více přitažlivě za vlasy, jelikož provozovatel webu se označuje za pokračovatele Karla Havlíčka Borovského. Ten za periodikem se stejným jménem stál v 19. století. Realita je nicméně taková, že dezinformační web Národní noviny nejsou žádné noviny a nemají s K. H. Borovským nic společného, ale jedná se o jeden z projektů jistého Rudolfa Hrubého. Ten dříve publikoval na volně přístupném blogu zpravodajského webu iDNES.cz, kam pod svým jménem přetiskoval dezinformace pocházející z Ruska. Za plagiátorství mu následně další publikování bylo znemožněno, a Hrubý tak pro svou činnost zakládá své „Národní noviny“.

Šokující odhalení, toto vám média tají

Pro přilákání pozornosti a zvýšení dosahu tvůrci falešných zpráv používají křiklavé a emočně zbarvené titulky. Příkladem je následující titulek z dezinformačního webu AC24.cz.

Známý americký právník dnes zveřejnil zásadní informace o dění v USA, které mainstreamová média nikdy nezveřejní

© 4. January 2021 | Redakce AC24 | Ze světa | Vyber redakce, neprehlednete videa | 109483 | 7

Známý americký právník (ac24.cz)

Web AC24.cz provozuje mladý podnikatel Ondřej Geršl. Jeho obchodní model je jednoduchý. Z internetu stahuje různé falešné zprávy z dalších dezinformačních webů, včetně ruské státní propagandy. Obsah následně přetiskuje na svých webech, na nichž

umísťuje reklamu, a získává tak finanční příjmy.

Falešné zprávy jsou často opatřeny titulky vyzývajícími ke sdílení a dalšímu šíření obsahu. Cílem tak není předání informace, což je úkolem skutečného zpravodajství, ale pouze zvýšení dosahu a vyvolání kýžené emotivní reakce.

Odvolaování se na autority

Řada falešných zpráv se rovněž zajišťuje různými autoritami, což má vyvolat pocit důvěryhodnosti. Objevují se tak zprávy typu „američtí vědci tvrdí...“ nebo „odborná studie prokázala...“ apod. Skutečnost, zda jmenovaní američtí vědci mají relevantní odbornost, či vůbec existují, nebo zda nějaká zmiňovaná studie byla vytvořena a má vypovídací hodnotu, už bývá pro konzumenta „šokujících odhalení“ z dezinformačních webů vedlejší. Jednoduše si potvrdil svůj názor, a navíc to tvrdí „američtí vědci“.

Lidé tak často na internetu věří údajným autoritám, které neznají, a ani netuší, že tyto často vůbec neexistují a jsou pouhou fantazií dezinformátora v pozadí. To se projevuje i během pandemie covid-19, kdy je internet zahlcen různými fiktivními odborníky a internetovými, „lidovými“ epidemiology.

Zejména na sociálních sítích se pak objevují i jiné formy autorit přinášejících „zásadní odhalení“, jež podle nich mají být před veřejností utajeny. Příspěvek pak stačí uvést slovy: „Mám známého a ten má známého, který je lékař v Číně, a ten říkal...“ Řadě uživatelů takové tvrzení bude jednoduše stačit a „šokující zjištění“ budou nadále šířit mezi další uživatele jako objektivní skutečnost.

Informace, které si navzájem odporují? Nevadí

Zejména provozovatelé komerčních dezinformačních webů si s publikovaným obsahem příliš hlavou nelámou. Důležité je, aby obsah splňoval pouze hlavní předpoklad. Tím je „všechno je jinak“.

Ve vztahu k pandemii covid-19 jsme například na webech již zmíněného Geršla mohli číst, že vir je biologickou zbraní určenou k vyhubení lidstva. Další článek z jeho webu Lajkit.cz pak pojednával o tom, že žádná pandemie neexistuje a jedná se o operaci na vytvoření světové republiky. Říkají to prý zdroje ze „zdnáské lóže“ a také „zkušený novinář“.

Pandemická show (lajkit.cz)

Vše je tedy koncipováno tak, aby si fanoušci konspiračních teorií razící různé směry přišli na své a na internetu vše prostřednictvím „alternativního zpravodajství“ a „šokujících zjištění“ odhalili.

Ostatně manipulovat s lidmi je velmi jednoduché. Jednoduše jim dáte to, co si žádají a čemu věří. Tím získáte jejich důvěru. Pak již stačí předkládat různé příběhy, které je nasměřují tam, kam je zrovna potřeba.

Jak nepodlehnout dezinformacím a nestát se obětí?

Používat rozum namísto emocí. Dezinformátoři cílí především na emoce, které se snaží rozdmýchat. Namísto je zachovat si určitý odstup a informace si ověřovat v jiných médiích, vyhledávat klíčová slova příběhu. Neplatí ale, že čím vícekrát stejný pří-

Podobný postup je namísto uplatnit i na sociálních sítích. Před sdílením bombastického příspěvku od jiného uživatele je více než vhodné položit si otázky: Znáš toho člověka a skutečně existuje? Znáš ho natolik, že mu mohu důvěřovat, že píše a říká pravdu?

Nežústat lhotejný k ostatním. Dezinformace dokázaly vyvolat rozbroje v mnoha rodinách či mezi přáteli. Důležitá je komunikace a místo snahy někoho přesvědčit, je lépe ptát se, odkud daná osoba informaci čerpala, proč jí věří apod. Současně

Lidé jednoduše více důvěřují tomu, s čím vnitřně souhlasí.

běž najdu, tím více je pravdivý. Obchodníci s falešnými zprávami obvykle přetiskují obsah jeden od druhého. Na místě je zajímat se i o autora článku, zda skutečně existuje a má odpovídající kvalifikaci.

Podívat se na zdroj informace (např. zpravodajský web) jako celek. V dnešní době lze za několik desítek minut založit webovou stránku, která se bude tvářit jako zpravodajský web. Založit si ji může v podstatě každý. Pro navození důvěryhodnosti, že se jedná o skutečné zpravodajství, dezinformátoři používají vznešených jmen typu „aktuální zpravodajství“, „internetové noviny“ atp.

Přehled českých a slovenských dezinformačních webů zpracovává například projekt www.kospiratori.sk – seznam ale není konečný, jelikož weby rychle zanikají a nové vznikají.

Objektem zájmu by měly být i další články umístěné na daném webu. Pokud například nalezneme článek reflektující politické téma a jako další články web nabízí různá spiknutí iluminátů a konspirace o UFO, nelze web považovat za zpravodajský, tedy ten, který se snaží předat kvalitní informace.

Důležitá je i transparentnost webu. Řada dezinformačních portálů je totiž provozována anonymně. Čtenáře by tedy mělo zajímat, zda web uvádí konkrétní jména, zda ti lidé opravdu existují a jakou mají kvalifikaci, zda je uvedena „kamenná“ adresa provozovatele či redakce atp.

ale platí, že nelze přesvědčovat přesvědčené. Protiargumenty pak působí spíše kontraproduktivně, a naopak ještě více jedince utvrdí.

Zákony platí i na internetu. To si řada lidí neuvědomuje a online prostor vnímá tak, že do něj mohou psát cokoli včetně výhrůžek a podněcování k násilí. Jak již bylo zmíněno, dezinformátoři se snaží podnítit emoce, nejčastěji strach a nenávisť, běžné jsou rovněž výzvy k útokům na konkrétní jedince či skupiny osob.

Internetový uživatel se tak lehce může ocitnout i za hranou zákona v podobě šíření poplašné zprávy, pomluvy, podněcování k nenávisti, schvalování terorismu či nebezpečného vyhrožování. Namísto tak je opět vypnout emoce a zapnout mozek.

Roman Máca

Autor je projektový manažer, analytik Institutu pro politiku a společnost, spolupracovník redakce Manipulatori.cz. Zabývá se problematikou bezpečnosti internetu, sociálních sítí, mediální manipulace a obecně témat, která považuje za aktuální a potřebná. Vystudoval obor Mezinárodní rozvojová studia na Univerzitě Palackého v Olomouci. Absolvoval řadu pracovních cest, např. do Nigérie, Azerbájdžánu, na Ukrajinu. Ve volném čase publikuje na svém blogu. Je věčný student cizích jazyků, celoživotní sportovec a příležitostný kuchař.

• **HOAX** ([*houks*], anglické slovo ze 17. století) obecně označuje podvod, mystifikaci či žertovnou klamnou zprávu. V elektronické komunikaci je hoax speciálně nevyžádaná e-mailová zpráva, která uživatele varuje před nějakým virem, prosí o pomoc, informuje o nebezpečí, snaží se ho pobavit apod. Hoax většinou obsahuje i výzvu žádající další rozeslání hoaxu mezi přátele, příp. na co největší množství dalších adres, proto se někdy označuje také jako **řetězový e-mail**.

Typické hoaxy

Falešný poplach – původní význam slova hoax. Zpráva manipuluje s informacemi a snaží se uživatele přimět hlavně k dalšímu šíření (*Pozor ICQ vir, pošlete to všem.*)

Zábavné – využívají uživatele touhy být vtipný nebo jeho pověřivosti a vyhrožují (*Nepřepošleš-li, budeš mít smůlu.*). Naopak poslušnému uživateli slibují všechno možné.

Prošby – hoax většinou působí na city a prosí příjemce o darování krve, hledání ztracené osoby, případně přímo vylákává peníze. Některé z těchto zpráv původně opravdu rozeslali lidé ve svízelné životní situaci, ale hoaxy často přežívají mnohem déle, než měl autor v úmyslu. (Např. známý hoax s žádostí o krev pro Alexandra Gála šířený v prosinci 2004 více než čtyři roky po jeho smrti.)

• **TROLL** (či **trol**) je v internetovém slangu účastník online diskusních fór, chatů či blogů, který začíná hádky, provokuje čtenáře na internetu a rozsévá neshody tím, že zveřejňuje záměrně provokativní, urážlivé nebo irelevantní příspěvky k citlivým tématům. Jeho cílem je vyprovokovat ostatní uživatele k emotivní odezvě nebo jinak narušit normální, věcnou diskusi a odklonit se od tématu debaty.

• **KONSPIRAČNÍ TEORIE** (spiklenecká teorie, teorie spiknutí, konspiracionismus) je původně neutrální označení pro jakékoli tvrzení o kriminálním nebo politickém spiknutí. Termín ale časem nabyl pejorativního významu a je používán téměř výlučně pro odkazování na okrajové teorie, které vysvětlují historické nebo současné události jako výsledek tajného spiknutí skupiny mocných činitelů. Zastánci konspiračních teorií obvykle tvrdí, že touto skupinou jsou vlády, tajné služby, mocné korporace nebo mezinárodní organizace, tajné spolky, představitelé určitých národů či náboženství nebo i mimozemské civilizace. [Wikipedia.org](https://en.wikipedia.org/wiki/Conspiracy_theory)

Pandemická show má nastolit světovou vládu. Tato další falešná akce má následovat, říká zkušený novinář

By Redakce | bře 02, 2020 | Print | Email

Falešná pandemie koronaviru, která se nyní propaguje po celém světě, je zaměřena na vytvoření světové republiky – superstátu, říkají zdroje ze zednářské lóže P3. (Foto: Flickr)

INTERNETOVÝ TROLLING

Fenomén internetového trollingu je tak starý jako diskuze na internetu sama. Zpočátku šlo zejména o jednání, kdy tzv. troll vstupuje do debat s cílem jednotlivé diskutéry rozhádat a častovat je vulgaritami. Nad tím se troll náramně baví a užívá si situaci, kdy protistranu dokáže vytočit k nepřičetnosti.

V průběhu času se pojem rozšiřuje i na osoby, které v prostředí diskusí pod články či na sociálních sítích vytvářejí a rozesílají falešné zprávy s cílem ovlivňovat veřejné mínění ve prospěch jimi vyznávané ideologie či jednoduše na pokyn jejich zadavatele. Například v Rusku vznikají tzv. trollí továrny s cílem ovlivňovat politickou situaci a volby v různých zemích světa. Tyto „továrny“ provozuje Kremlu blízký oligarcha Jevgenij Prigožin, jemuž se přezdívá Putinův šéfkuchař.

Za trolly lze považovat i osoby, které na internetu, ať už z vlastní vůle či na základě výzev autorit, k nimž vzhlížejí, vyhrožují ublížením na zdraví nebo usmrcením osobám, jež považují za své nepřátele, urážejí je. Cílem je jejich zastrašení a vytěsnění z veřejného prostoru.

Vzpomenout lze případ, kdy Tomio Okamura nasměroval své fanoušky proti redaktorce Českého rozhlasu Zdeňce Trachtové. Ta byla častována řadou vulgarit a výhrůžek. Případem se dokonce zabývala policie.

Jak se trollům bránit? Základní pravidlo je jednoduché, a to „nekrmit“ je. Jinými slovy trolly ignorovat. Řada lidí se domnívá, že trollovi svůj pohled vysvětlí, předloží mu své argumenty nebo má jednoduše potřebu reagovat. Trolle ale vaše argumenty nezajímají, nepřišel totiž diskutovat.

Nepodléhat emocím a neoplácet stejnou mincí. Mnozí na internetové urážky a výhrůžky reagují stylem „oko za oko, zub za zub“. Dochází tak k situacím, kdy troll své oběti vyhrožuje například násilím. Oběť následně reaguje podobně konfliktním způsobem, čehož troll využívá a podává trestní oznámení, že je mu vyhrožováno. Lehce se tak může stát, že se oběť k radosti trolla stává agresorem.

Trolle také můžete, zejména na sociálních sítích, lehce zablokovat. Pravidlem ale je, že pokud jste pro trolle významným cílem, znovu se k vám vrátí, a to pod jiným či nově založeným účtem.

V případech obzvláště vulgárního chování, výhrůžek ublížení na zdraví nebo usmrcení si takový obsah včetně účtu/profilu původce uložte nejlépe pomocí tzv. screenshotů (snímků obrazovky) a obraťte se na policii. Trestné činy jako nebezpečné pronásledování či nebezpečné vyhrožování se týkají rovněž online prostředí.

Roman Máca

O FAKE NEWS

Ilustrační foto

V Novém zákoně apoštol Pavel i Petr skoro v každém listu mluví o falešných učitelích, bludařích, hereticích, lidech překrucujících Boží pravdu... My křesťané bychom neměli brát dezinformace na lehkou váhu, jsou totiž duchovními zbraněmi nepřítele. Slovo jako takové není špatné, Bůh sám tvořil slovem, ale pozor na překrucování slov, to je zbraň nepřítele.

Dezinformace jsou lákavé

Vtipná dezinformace je svým způsobem chutnější. Uznejte, že zní atraktivněji, když na školách prohlásím, že tuto přednášku vám poskytují u foni skrze vymyšleného Petra Kadlece a teď vám vymývají mozek, než že jsem právě dojedl oběd a přišel vám sem něco povídat. Ufoni místo mě jsou samozřejmě hlouposti, ale mnozí už začnou přemýšlet o tom, co je vlastně pravda...

Jedna z oblíbených dezinformací je aplikovatelná i na stvoření v sedmi dnech... Podle této teorie svět vznikl asi před sedmi vteřinami. Všechny vaše vzpomínky, vaše tělo, vše bylo stvořeno nedávno. Možná si řeknete: „Ale já si pamatuji, co jsem měl ráno k snídani, mám vztahy s lidmi...“ Nene, to všechno bylo stvořeno superbystostí nebo superinteligencí nebo počítačovým programem před teď už asi třiceti vteřinami. Předtím nic nebylo, celý svět vznikl takhle, včetně už vzrostlých stromů, omšelých domů atd. Víme, že je to totálně mimo, ale dezinformátor namítne: „Nemůžeš ale dokázat, že to tak není.“ Existuje spousta věcí, které nevíme. Na tomto místě si mnozí třeba řeknou: „To by bylo skvělé, kdybych nezažil tu šikanu ve škole a všechno bylo jenom vymyšlené.“

Dalším důvodem, proč dnes lidé upadají do dezinformací, jsou algoritmy. Především YouTube algoritmy. Zjistilo se, že pokud člověk začne vyhledávat videa například na téma Titanik, za chvíli mu začne You-

Tube algoritmus nabízet videa, která popírají, že Američani přistáli na Měsíci. Když na to člověk ze zvědavosti klikne, za chvíli mu to začne nabízet videa o placatosti Země... Jedna z nejčerstvějších šílených konspiračních teorií je, že ptáci jsou ve skutečnosti drony a vláda nás skrze ně sleduje. Je to jako nakloněná rovina, vstoupíte do těch algoritmů někde nahoře a vyvlivne vás to někde dole.

Dezinformace se nám líbí také proto, že lidé dnes ztrácejí důvěru v tradiční mocenská centra, v tradiční novinové domy, ve vlády atd., protože spousta informačních center je „prožraná“ různými ideologiemi.

Na který z následujících dvou novinových titulků byste klikli? „Šéf senátu: Je třeba využít poznatků Tchaj-wanu s koronavirem.“ (ČTK) Anebo: „Ho*no! Ten člověk je totalitní zlo! Tohle se Kartousovi a elfům líbit nebude. Vývojář Vávra i o tom, proč lidé nevěří médiím.“ (Parlamentní listy)

Dobré, neemotivní informace bývají doplněny zdroji citací, avšak zároveň jsou nudnější.

IQ nám nepomůže

Jistým zklamáním pro nás může být, že ani IQ nás před dezinformacemi neochrání. Jonathan Haidt, sociolog a psycholog z Newyorské univerzity přišel, s tvrzením, že na světě nejsou hloupí a chytrí lidé. Ti s vyšším IQ umí jen lépe obhajovat své názory. Kde se ale ty názory ve skutečnosti berou?

Haidt přirovnává náš mozek k jezdcí na slonovi. Náš mozek má dvě části – jedna je vědomá část, říkáme jí raciono nebo racionalita (zde jezdec); druhá část je nevědomá (slon), podvědomí, emocionální mozek, který spíš dá na to, zda jsem oblíbený v kolektivu, jaké názory zastávají mí rodiče... Pro představu: maličký jezdec je vláčen slonem. Pro mě je slon v biblickém jazyce srd-

ce. Srdce si jde, kam chce, a my se ho jen snažíme usměrňovat. Určitě s tím máme všichni nějakou zkušenost: Chcete třeba nový telefon a slon vám navrhne značku, třeba Apple, a i když je Apple v poměru cena/výkon racionálně nedobrou volbou, jezdec situaci obhájí: vlastně je rychlý, výkonný a bude dobrý pro fotky mých dětí. Můžete to znát i z kolektivu – jinak se chováte na mládeži, jinak ve třídě, jinak na kroužku, protože slon potřebuje být přijatý svým okolím. Jezdec se tomu přizpůsobuje a omlouvá si, proč je dobré teď mluvit sprostě, když jinde sprostě nemluví, nebo podvádět, když jinde nepodvádí. Takhle slabí my lidé jsme. Vyšší IQ znamená jen to, že mluvčí (jezdec) je šikovnější, nic však nevypovídá o slonovi. Proto existují lidé s IQ 150, a přesto jsou naprosto zoufale mimo.

Intelligence nám proti dezinformacím nepomůže, Jonathan Haidt dokonce tvrdí, že kritické myšlení, které proti dezinformacím pomáhá, se v podstatě nedá naučit: „Lidé stejně nakonec budou z různých důvodů volit ty, které chtějí volit, a nebudou to racionální důvody.“ Lidé upadají do konspiračních teorií ne proto, že by jezdec byl hloupý, ale protože ho ovlivňují podprahové spodní vody, spodní řeka (slon).

Jaké je řešení?

Pokora

Co nám pomůže, když ne IQ? V Bibli máme odpověď už dávno: „Počátek moudrosti je bázeň před Hospodinem...“ Pomůže nám pokora, pokora před povahou stvoření. Svět je složitý, existuje mnoho proměnných, mnoho neznámých každého problému. Při-

jít na to, jak se některé věci mají, je neuvěřitelně složité.

Když se objevil seriál Černobyl, všichni Češi se stali odborníky na jadernou energii. Když přišla Greta, všichni byli klimatologové. S covid-19 jsou všichni epidemiologové, zvláště na Facebooku a jiných sociálních sítích. Každý odborník má svůj silný názor a nebojí se ho říct. Dokonce se nebojí ty ostatní svým názorem „mlátit“. My se však musíme naučit říkat slovo Nevím. Spoustu věcí nevíme a nebudeme vědět. Tohle je potřeba říkat často i před mládežníky. Nepotřebujeme mít na všechno nutně správný názor, to je ta pokora. Pokora je první část řešení.

Odvaha

Je třeba také mít odvahu naslouchat lidem, kteří mají opačné názory než my, a odváženě stát na tom, že pravda vítězí. Nebát se mít názorové nepřátele blízko, nepodléhat trendu: „Pokud volíte tyto tři politické strany nebo pokud nevěříte v tuto interpretaci Bible, smažte si mě z přátel.“ Mějte odvahu mít v přátelích lidi, se kterými nesouhlasíte. Můj nejlepší kamarád je levičák i duchovně je dost jinde než já, ale já si ho moc vážím. Kdybychom ve všem spolu souhlasili, naše přátelství by už nebylo ono. Jak čteme v Přísloví, jako kov o kov se brousí, tak i názor o názor, muž o muž.

Pokud nějaký člověk ujíždí v některých názorech, nebijte ho ani svými silnými názory, ani Bibli po hlavě. Zkuste s ním jednat podle rady Timothy Kellera:

1) Popiš stanovisko, které tvůrčí názorový oponent zastává, svými slovy lépe, než by to dokázal on.

Autor, Ing. Petr Kadlec, DiS., je lektor přírodní praxe na ZŠ. Má milou ženu Idu a dvě dcery. Když zadáte do Google „Etika mezi světy“, naleznete jeho Facebookovou stránku a YouTube kanál, kde jsou pětiminutová videa na ožehavá témata dospívajících.

2) Oceň klady, které jeho názor má – vždycky se najde něco, co se dá ocenit.

3) Pokládej dobré otázky, nad kterými se zamyslí. Čím větší přátelé budete, tím větší máte šanci, že se nad bludem, dezinformací, konspirační teorií zamyslí a změní svůj názor.

Závěr

Budu parafrázovat slavný citát kazatele Spurgeona. Ten řekl: „Navštěvujte mnoho knih, filmů, webů, kanálů, informačních zdrojů, ale bydlete v Bibli. Sami nepadněte, chraňte své srdce, ať hoří láskou k Bohu. Bůh je pravda i láska.“

*Petr Kadlec, Etika mezi světy
přepis lekce z Koronakademie 2020:
4x o fake news aneb Jak se vyznat
v záplavě informací
(redakčně zkráceno, upraveno)*

Osmisměrka

V tajence osmisměrky najdete jeden z nejnovějších teologických fake news.

Ac24cz, aeronet, blud, covid, cnn, dezinformace, dt24cz, fakenews, fakt, foxnews, hoax, info, internet, ko, lež, manipulátor, polopravda, síť, spam, sputniknews, šum, tadesco, teze, web.

T	E	N	O	R	E	A	O	F	N	I	P	D
M	F	T	A	D	E	S	C	O	E	K	E	L
A	A	E	Z	E	T	L	E	Ž	O	Z	V	Ů
N	K	B	D	I	V	O	C	N	I	E	C	N
I	E	S	W	E	N	K	I	N	T	U	P	S
P	N	S	E	E	W	X	F	C	I	M	U	Š
U	E	Í	S	E	D	O	D	T	2	4	C	Z
L	W	T	B	U	R	T	Z	C	4	2	C	A
Á	S	Ě	L	M	T	E	N	R	E	T	N	I
T	U	B	A	D	V	A	R	P	O	L	O	P
O	K	C	J	E	H	O	A	X	F	A	K	T
R	E	M	A	P	S	F	O	X	N	E	W	S

Řešení na str. 19

Hoaxoví

Hoaxové zprávy tupé lidi baví, věřící i ateisté vnímají je jako jisté, vůbec si nemyslí, že věří v nesmysly. Nejhorším ze všeho podlého, lživého je, že masu důvěřivých ovládá pár mocichtivých, kteří stojí v povzdálí, než se sami odhalí.

Odporné je (mezi námi), jsou to ti, kdo žijí s námi, mají slušné tváře s aurov svatozáře...

Hoaxoví magnáti. Snad na všechny neplatí...

Fake news a hybridní válka

Pojem fake news se již stal běžnou součástí lidské komunikace. Dnes „každý ví“, že něco takového existuje, „každý ví“, že fake news jsou dezinformace a lži, a většina je přesvědčena, že je umí rozpoznat. Jedno z českých přísloví praví: „Lež má krátké nohy, daleko neuteče,“ a jeho význam chápeme tak, že lež nemá dlouhého trvání a brzy vyjde najevo. Lež je demaskována, pravda vítězí. S fake news je to ale složitější. Principiálně se jedná o lživé nebo zavádějící zprávy, které mají působit dojmem pravdivých sdělení a jejichž účelem je poškodit konkrétní osobu, společnost, myšlenku nebo přesvědčení. Hlavním prostředkem, jak tohoto účelu dosáhnout, není lež samotná, ale je jím zasévání pochybností.

„Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ (Gn 3,1) V tomto biblickém pří-

běhu had svou komunikaci rovnou začíná manipulativně. Skutečnost, že Bůh nezakázal jíst ze všech stromů v zahradě, je zřejmá. Had ale svou otázkou upoutává pozornost na jídlo samotné. Žena hadovi vysvětluje: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““ (Gn 3,2–3).

Had pokračuje ve své manipulaci a zasévání pochybností: „Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Gn 3,4–5). Zatímco nejprve říká jednoznačnou lež, neboť Bůh člověku zakázal jíst pouze ze stromu poznání dobrého a zlého, následně vidíme zpochybnění Božích motivů pro tento zákaz.

Dále čteme, že „žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom sli- bující vševedoucnost.“ (Gn 3,6) Z kontextu jsem přesvědčený, že rozhovor ženy s hadem neprobíhal přímo u stromu poznání dobrého a zlého, neboť žena o něm mluví jako o stromu, který je uprostřed zahrady, nikoliv o „tomto“ stromu nebo „tamtom“ stromu, který je poblíž. Pochybnosti tak měly čas pracovat. Had zmanipuloval uvažování ženy

tak, že případná smrt je otázkou jedovatosti ovoce, čímž zcela odvedl její pozornost od Božího zákazu. Když pak žena vidí strom s plody dobrými k jídlu, dochází k závěru, že ovoce otrávené není. Nic se nám nestane. Hadova manipulace slaví úspěch, člověk uvěřil dezinformaci, že Bůh se pouze bojí o svou jedinečnost. Na začátku všeho stálo zjevně nepravdivé prohlášení, jež ale dokázalo určit směr následného rozhovoru, způsob uvažování a odvést pozornost od podstaty, tedy důvěry v Boha.

Musíme si uvědomit, že jsme ovlivňováni velmi sofistikovanou strategií. To platí na úrovni osobní, národní i celosvětové. Mluví se o hybridní válce, jež se snaží donutit protivníka reagovat tak, aby bylo dosaženo určitých cílů. Nevyužívá pouze konvenční pojetí ozbrojeného násilí, ale celou řadu dalších vojenských a nevojenských prostředků. Ty nevojenské mohou často převažovat a mají podobu psychologických operací a propagandy, ekonomických sankcí, kriminálních, teroristických a jiných aktivit. Jejich cílem je demoralizace a destabilizace cílové společnosti, narušení důvěry v její vlastní systémové mechanismy (bezpečnostní sbory, zpravodajské služby apod.) a následně pře-

Každá news může být fake news

Kdosiodhadl, že přibližně 80 % informací šířených přes sociální sítě jsou fake news. Není ale i tato věta fake news?

Fake news jsou

- Zcela nepravdivé zprávy, příběhy či informace.
- Zprávy, na nichž je část pravdy, ale nejsou 100% přesné.
- Tvzení, že je nějaká zpráva fake news, i když je pravdivá. (Fake news o tom, že je něco fake news, i když je to pravdivé, vypouští ten, komu se daná pravda nelíbí.)

Fake news nejsou ničím novým pod sluncem, dnes jim však „kvete pšenka“ díky neuvěřitelné rychlosti šíření (jakýchkoli) infor-

mací prostřednictvím sociálních sítí a internetu. Kdokoli může na sociální síť napsat cokoli. Čím větší „blbost“, tím více a rychleji se šíří a stává „virální“. Čím hlubší myšlenka, tím méně „lajků“ a zájmu často vzbudí.

Jak ale taková fake news vlastně vznikne? Způsobů může být více, ale za příklad si použiju vládní nařízení o přechodu na PES 3 na přelomu listopadu a prosince. Během posledního listopadového víkendu vláda přijala balík opatření. Jak už jsme zvyklí, spousta věcí tehdy změnila a jako církev jsme napjatě čekali, co to přinese v oblasti bohoslužeb. Nejprve jsem ke svému zděšení na internetu (seznam.cz) četl, že na bohoslužbách bude platit stejné pravidlo jako v obchodech, tedy 1 člověk na 15 m². Později mě uklidnil jeden z ministrů, jehož jsem v televizi na vlastní oči viděl vysvětlovat, že svatby, pohřby a bohoslužby bude moci navštěvovat až 30 lidí. V úterý 1. 12. jsme však obdrželi oficiální e-mail s písemným usnesením vládního nařízení, kde stálo, že bohoslužby smí probíhat s maximální obsazeností 30 % míst k sezení a dvoumetrovými ro-

zestupy v rámci řad (mimo členy stejné domácnosti). Média tedy šířila fake news (asi nedopatřením přihodili bohoslužby k obchodům), ministr vlády, která opatření vydala (!!!), šířil fake news (asi zapomněl, že bohoslužby už nespádají do stejné kategorie jako svatby a pohřby, u nichž mluvil pravdu), a jediným správným zdrojem bylo písemné vládní nařízení.

Podobně bychom mohli zmínit nedávné absolutně překroucené vyjádření papeže k homosexuálním svazkům – jeho výrok média otočila úplně naruby – říkal v principu úplný opak toho, co běželo médiu, vzbuzovalo emoce a málem vypůsobilo rozštěpení ŘkC. Fake news se ale nešíří jen přes internet. Všichni asi známe neblahou moc pomluvy v rodině, na pracovišti a v jiných kolektivech. Jak těžko se jim brání a jaké škody dokáže „tichá pošta“ napáchat!

Fake news mohou mimo jiné vznikat

- „Tichou poštou“ – původně pravdivá zpráva je jedním či více „předáními dále“ zkomolena.

Ilustrační foto

vzetí kontroly nad touto společností vnitřními silami napojenými na útočníka.¹

Tzv. vlivové operace bývají součástí probíhající hybridní války, mohou jí předcházet nebo se může jednat o snahu ovlivnit pouze konkrétní skutečnosti. V této souvislosti je třeba uvědomit si složitost a nebezpečnost fenoménu fake news. Cílem totiž není „pouze“ sdělit nepravdu. Manipulace s pravdou usiluje o dosažení mnohem vyšších, často politicky motivovaných cílů. Celý proces zahrnuje soubor různých prostředků, co je pravda, co není pravda, odvádění pozornosti aj. Vše zacílené proti celé společnosti nebo jen určité skupině obyvatel (v závis-

losti na věku, vzdělání, příjmech, politickém přesvědčení, vzorcích chování apod.).² Názorově odlišné skupiny se pod vlivem takových procesů ještě více vzdalují a konstruktivní debata se stává obtížnou, případně nemožnou. Tyto postupy jsou uzpůsobeny tak, aby měly co největší šanci zasáhnout danou skupinu. V Bibli to napsáno není, ale nedivil bych se, kdyby had položil ženě tu otázku v okamžiku, kdy měla hlad.

A je to ještě složitější. Samotná skutečnost, že jsme si vědomi existence a možného vlivu fenoménu, jako jsou fake news, hybridní válka, dezinformace a další, zasévá semínko pochybností a nedůvěry. Nedůvě-

ry v systém, nedůvěry v dříve důvěryhodné zdroje, dokonce nedůvěry v úsudek některých i blízkých lidí. Následuje pochopitelná a věřím většinou upřímná snaha nenechat se obelhat nebo zmanipulovat. Zasetá nedůvěra ale způsobuje, že informace nakonec posuzujeme podle vzorce: informace je v souladu s tím, čemu věřím, co si myslím nebo co se mi hodí = informace je důkazem mého správného přesvědčení nebo postoje; informace je v rozporu s tím, čemu věřím, co si myslím nebo co se mi hodí = informace je nepravdivá, manipulativní, je součástí fake news či hybridní války té či oné protistrany.

Žijeme v nelehké době. Občanská společnost je velmi ostře, téměř nesmiřitelně rozdělena. Konstruktivní debata se vytrácí a zůstává pouze vzájemné kritizování a zpochybňování motivů druhých. Smutné a bolestivé je, když podobné rozdělení prorůstá do Církve a výrazně narušuje důvěru a vztahy. Smutné a bolestivé by bylo, pokud by nás podobné rozdělení odvedlo od podstaty – lásky k bližnímu, nebo dokonce lásky k Bohu.

„Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým. Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého! Jestliže však jeden druhého koušete a požíráte, dejte si pozor, abyste se navzájem nezahubili.“ (Ga 5,13–15)

Mirek Bek, AC Kroměříž, st. Olomouc

1 KŘÍŽ, Zdeněk, Zinaida SHEVCHUK a Peter ŠTEVKOV. *Hybridní válka jako nový fenomén v bezpečnostním prostředí Evropy*. Praha: Pro Informační centrum o NATO vydalo Jagello 2000, 2015. ISBN 978-80-904850-2-0.

2 Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám Ministerstva vnitra ČR *Jak čelit informačním vlivovým aktivitám – Příručka pro komunikátory* [pdf dokument]. [cit. 2.1.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/boj-proti-informacnim-vlivovym-aktivitam-priruccka-pro-komunikatory.aspx>

- Záměrným šířením nepravd, např. s cílem očernit svého soupeře či konkurenta.
- Vytržením informací z kontextu.
- Vypuštěním nepřesné informace do éteru (omylem, z nepozornosti, pod vlivem emocí apod.), která se rozšíří, až se z dlouho opákané lži stane pravda.

Jak se fake news brání?

- Rozvíjejte kritické myšlení. Jedním z problémů fake news je, že nám často „brnkou na strunu“, jsou lákavé a uvěřitelné. Působí zdáním důvěryhodnosti. Potřebujeme ale každou zprávu střizlivě hodnotit. Ptát se: Proč někdo tento příběh napsal? Chce mě přesvědčit o svém světonázoru? Nechce mi něco prodat? Přesvědčit mě k návštěvě svého webu?
- Ověřujte si zdroj informace. Nedávno například weby informovaly o zdravotní sestře z USA, která omdlela po podání vakcíny na covid-19. Bylo to natočené na videu. Zmatek, jaký pak v místnosti vznikl, byl autentický a vyvolal bouřlivé emoce. Po pár dnech na Facebooku vidím článek o tom, že žena zemřela. Naštěstí umím anglicky a mám možnost „googlovat“ i jiné zdroje. Prvním varováním pro mě bylo, že článek v češtině přinesl nejmenovaný „profláklý“

dezinformační web. Zároveň jsem okamžitě našel spoustu článků v angličtině o tom, že to, že žena zemřela, je fake news, a také čerstvé video od ní, kde žije a vysvětluje, že omdlévá několikrát týdně po celý svůj život z jiného zdravotního důvodu a že se jí po vakcinaci vede dobře.

- Ověřte tedy, kdo jiný danou informaci šíří. Typickým příkladem jsou některé „zaručené informace“ pana Okamury, které nikdy nikdo jiný nemá k dispozici a ostatním informacím protičeří. Vyhledejte maximum zdrojů k danému tématu.
- Používejte zdravý selský rozum. Dává to vůbec základní smysl?
- Nevěřte fotografiím – grafici dnes umí divy. Zmanipulovat se dá cokoli, včetně videí – i do úst lidí se dají vložit slova, která nikdy neřekli.
- Nespoléhejte na to, že mainstreamová média šíří pravdu (nemusí a často nešíří), ale ani na to, že jí šíří alternativní média (nemusí a často nešíří).
- Zkoumejte důkazy. Snažte se dobrat k jádru, oproštěnému od emotivních obalů, posouvajících zprávu do jiné roviny.
- Dejte si pozor, abyste nevyhledávali informace ladící vašemu založení, názorům, sociální bublině. Nebraňte se protinázorům.

- Sledujte datum zprávy. Někdy je za „žhavou novinku“ vydávána zcela zastaralá zpráva. Stačí ověřit čas jejího zveřejnění.
- Pozor na „fakenewsové“ výklady Božích slova – to by bylo na samostatný článek, ale rád bych jen připomenul, že Boží slovo se nemění, Ježíš se nemění a ani základní pilíře naší teologie se nemusí a nemají měnit (byť z částky poznáváme a naše poznání roste, držíme pevně to, k čemu jsme již dospěli). Osobně nemám příliš v lásce mnohé novodobé „teologické novinky“.

Závěrem bych si ještě dovolil připomenout známá slova mistra Jana Husa: „Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž se pravdy, braň pravdu až do smrti, protože pravda tě osvobodí od hříchu, od ďábla i od smrti... Nejmilejší, žijte podle poznání pravdy, která vítězí nade vším a mocná je až navěky.“

V Bibli není jediná fake news! Svět se mění, nebe a země pomínou, ale Hospodino slovo nikdy nepomine. Ať je světlem na vaší stezce!

Stanislav Hart
pastor sboru AC Liberec

Nesnesitelná lehkost kliknutí

Ilustrační foto

Když jsem byl ještě dítě, jedna z mála přeložených letničních knih, které se za komunismu podařilo dostat ze západu do Československa, byla kniha *Žít jako královské dítě* od Harolda Hilla. Pamětníci si ji možná vybaví. Mezi mnoha příběhy mě v knize zaujalo vyprávění o tom, že jeho společnost pracovala pro NASA a tam prý od nějakého inženýra slyšel o tom, že v NASA pracovali na počítačovém modelu pohybu planet. Když ve výpočtech posouvali model v čase zpět, v určité chvíli počítač zahlásil chybu a vědci zjistili, že v pohybech planet chybí jeden den. Zkoumali všechno možné, a nemohli přijít na žádnou příčinu. Nakonec si prý jeden křesťan z týmu vzpomněl na pasáž z biblické knihy Jozue, kde se mluví o tom, že slunce celý den nezapadlo (Joz 10,13). Ověřili to a výsledek přesně odpovídal. Pak ale zjistili, že chybí ještě dalších 40 minut. Ten křesťan si měl vzpomenout, že v Bibli se v 2. Královské 20,11 píše, jak se stín, jako Boží znamení, vrátil o deset stupňů nazpět. Těch deset stupňů přesně odpovídá 40 minutám. Vida, řekl jsem si tehdy, takže i skeptičtí inženýři v NASA museli uznat, jak pravdivá kniha je Bible. V mém dospívání to na mě působilo věrohodně.

Nebyl jsem evidentně sám, protože jsem mnohem později narazil na stránkách NASA v sekci otázek a odpovědí na prohlášení, že taková událost se v NASA nikdy nestala. Inženýři v NASA se nikdy fenoménem chybějícího dne nezabývali. A co je na tom všem asi nejpodstatnější, z vědeckého hlediska by něco takového ani nebylo možné. Když dáte do počítače rovnice popisující pohyb planet, tak skutečně můžete posouvat v čase vpřed nebo zpět a zjistit matematickou polohu planet klidně před 3500 lety v době Jozua¹. Ale prostým převíjením výpočtu zpět v čase nelze žádný chybějící den najít, stejně jako prostým přetáčením ručiček budíku zpět v čase nelze zjistit, jestli někde v minu-

Je to jeden z mnoha křesťanských hoaxů, lidmi důvěřivě, lavinovitě šířených omylů, nebo také tzv. „urban myths“ – městských legend. A tento krátký příběh ukazuje ve stručnosti, proč jim někdy my křesťané tak snadno podléháme.

Zaprvé nás zdánlivě utvrzují v tom, o čem jsme hluboce přesvědčeni. Víme, že Bible je pravdivá. Podvědomě očekáváme, že přece pravda musí postupně vycházet najevo, a protože je to Boží slovo, tak důkazy pravdivosti Bible by měly být k nalezení doslova všude. My už s jistotou „VÍME“, jak to je, a proto někdy nekriticky přijímáme ty informace, které to potvrzují, a to i tehdy, když jsou nesmyslné. Zároveň jsme přehnaně kri-

Jsem přesvědčen, že křesťané by měli mít vyšší standard nakládání s pravdou, než je běžné ve světě kolem nás.

losti chybí minuta. Počítač jednoduše nemohl nahlásit chybu, protože tímto způsobem ji ani nelze najít. Byl jsem ze sebe zklamaný. Jak to, že jako technicky nadaný mladík se znalostí fungování počítačů jsem si to už tehdy neuvědomil? Jak to, že si to neuvědomil Harold Hill, inženýr se znalostmi z letectví, nebo editor knihy nebo vydavatel?

¹ Ve skutečnosti si to každý může celkem snadno vyzkoušet, např. pomocí volně šiřitelného programu Stellarium (stellarium.org), který obsahuje informace o pohybu 600 tisíc vesmírných těles (177 miliónů dalších jich ještě můžete přidat). Je to fascinující pohled na Boží stvoření.

tičtí a nedůvěřiví, pokud nějaký vědecký objev nebo teorie narušuje naše porozumění Písma nebo by mohl zpochybňovat věrohodnost Bible.

Zadruhé nám dávají falešný pocit, že víme více než ostatní. Máme „zasvěcené“ informace, které nám pomáhají chápat, jaký je svět „doopravdy“. Připadá nám, že ten „nevěřící svět“, který „ve zlém leží“, někdy vyjadřuje vůči křesťanství posměch nebo otevřené nepřátelství a zatvrzele odmítá přijmout pravdu. Máme povznesený pocit, že i ten skeptický ateistický inženýr nebo evoluční

biolog, co podle nás zbytečně hledá úlomky zkamenělých kostí, nakonec jednou bude muset uznat to, co jsme my přece věděli už dávno: pravdu máme my.

Zatřetí jsou podepřeny zdáním věrohodnosti. Harold Hill byl upřímný křesťan a napsal knihu, jejíž svědectví posloužilo milionům čtenářů. Copak by mohl lhát? Pracoval přímo pro NASA. Musel to vědět z první ruky. Firma Curtis Engine Harolda Hilla skutečně dělala okrajovou dodávku elektrických generátorů pro NASA, ale Harold Hill nikdy nebyl v kontaktu s výpočetním oddělením NASA. Ve skutečnosti každý kazatel ví, jak snadné je příběh zkreslit, aby vynikla pointa, kterou chceme v kázání zvýraznit. A tak Harold Hill s touhou potvrdit čtenářům pravdivost Bible nadšeně rozšířil hoax, který v důsledku šíření evangelia poškozuj.

Sociální sítě a naše odpovědnost

Jsem přesvědčen, že křesťané by měli mít vyšší standard nakládání s pravdou, než je běžné ve světě kolem nás. Nemůžeme přeposílat zprávy, které si nedokážeme nijak ověřit. Lidé mi říkají: „Já přece nemůžu všechno ověřovat. Ani neumím anglicky.“ Ano, a právě proto nemůžeme všechno přeposílat. Jednoduché pravidlo: Pokud si nemůžeme ve zprávě ani základní věci ověřit, neposíláme ji dál. Víme, je to tak snadné, snad až příliš snadné, jedním pohybem myši rozestat odkaz na nevěrohodný článek tisícům svých přátel. Ať si to sami přeberou. Ale k osobní komunikaci mezi sebou přece takto nezodpovědně nepřistupujeme. Nevolaťme přece všem lidem ve svém telefonním seznamu, sotva jsme někde ve městě zaslechli nějaký drb. Styděli bychom se a lidé by nás

Zpovykaný svět

Zpovykaný svět
vprostřed vlastních běd,
své oči zavírá
a pomoc odpírá
a raději uvěří
těm, jimž straší ve věži.

Nejhorší, že křesťané
roznášejí vylhané
a ještě se tváří,
že z nich moudrost září,
vprostřed zrůdných teorií
neví, čemu uvěřili...
Hoax místo naděje,
komu to jen prospěje,
když se náš svět zpovykaný
požene za kravinami...
cesta bude lemovaná
zbytečnými mrt...

měli za podiviny. Tak proč se nestydíme to stejné udělat s neověřeným internetovým drbem o očkování proti covidu na Facebooku? Jen proto, že je to snazší? Jak by diplomaticky řekl apoštol Pavel: „Za to vás nechválím.“

Někdo jiný říká: „Já přece nezodpovídám za to, že někdo takovou zprávu sepsal. Já jsem tu lež nepsal.“ Ne, ale zodpovídáš za to, že už ji nepošleš dál. Někdo mi řekne: „To přece není nic proti Bohu ani proti Bibli. Jen přeposílám něco, o čem nevím, jestli to je pravda. Copak kliknout na tlačítko sdílet je hřích?“ Ano, může být. Apoštol Pavel napsal: „Nyní odhodte to všecko: zlobu, hněv, špatnost, rouhání, pomluvy z vašich úst.“ (Ko 3,8) Co jiného je lživá zpráva o tom, že Bill Gates chce pomocí koronaviru úmyslně snížit populaci, než sprostá pomluva?

Slova mohou ublížit jako cokoli jiného. Hřích je vždycky toxický. Lživé zprávy o 5G sítích vedou některé lidi k tomu, že zapalují vysílače. V Anglii, Nizozemí nebo Belgii jsou hlášeny desítky požárů, kdy lidé zapálili mobilní vysílače. Manželům Benassiiovým, kteří byli v USA konspirační webovou stránkou nepravdivě obviněni, že jsou „pacienti nula“, kteří údajně zavlekli koronavirus z USA do Číny, píší lidé nenávislné zprávy a výhrůžky smrti. Přitom koronavirus nikdy ani neměli.² Zatím se jim nic nestalo, ale v podobném případě před třemi lety v USA skončila jiná falešná zpráva o spiknutí pedofilů tím, že se na místě objevil střelec s automatickou puškou a začal střílet do stropu a zdí s tím, že si to chce s těmi údajnými tajnými spiklenci vyřídit po svém.³

Copak to, co je pravda a co lež, už nemá pro nás křesťany žádnou hodnotu? Copak apoštol Jan nepíše: „Velice jsem se zaradoval, když přišli bratři a vydávali svědectví o tvé opravdovosti, o tom, že žiješ v pravdě. Nemám větší radost, než když slyším, že moje děti žijí v pravdě.“ (3J 1,3–4)

My jako křesťané nemáme přispívat k šíření strachu a nepodložených nebo úplně vylhaných zpráv. Máme se soustředit na to, co je naším úkolem. Nemáme marnit čas řešením a zkoumáním nesmyslů o Billu Gatesovi, nebo kde všude je zakódované ukryté číslo 666. Čas je příliš vzácný, než abychom jím mohli plýtvat. Máme tady úkol. Všude kolem nás jsou lidé, kteří potřebují slyšet o Kristu. A tohle má být to pravé očekávání na příchod Ježíše: v plné práci pro něj. A ne v hledání, který miliardář chce zase letos ovládnout svět. Věřte mi, že příští rok už zase bude v kurzu lež o někom jiném. Ale náš úkol a naše povolání zůstává stejné: Bude-li mi svědky!

Štěpán Hlavska
pastor sboru AC Ústí nad Labem

² <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/coronavirus-patient-zero-china-conspiracy-theory-maatje-benassi-a9487041.html>

³ <http://wapo.st/2mZBNtT>

NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ HOAXY V KŘESŤANSKÉM PROSTŘEDÍ

Způsobuje očkování autismus?

Jedním z omylů, které mají neověřitelnou vytrvalost, je přesvědčení, že kombinované dětské očkování MMR proti spalničkám, zarděnkám a příušnicím může způsobovat autismus. Tento mýtus stvořil kontroverzní britský lékař Andrew Wakefield, který v roce 1998 publikoval malou studii o možné souvislosti mezi tímto očkováním a výskytem autismu. Od té doby ale bylo toto podezření vyvráceno nespočtem studií na obrovských souborech dat (například 657 tisíc dětí v Dánsku). Postupně se ukázalo, že doktor Wakefield zkresloval data, byl usvědčen z podvodu, střetu zájmů a později ztratil lékařskou licenci.*

Bude mě někdo nutit přijmout očkování proti onemocnění covid-19?

Očkování je dobrovolné. Není potřeba se obávat toho, že k tomu bude kdokoliv donucen. V Čechách podle zákona ani není možné, aby svéprávného člověka někdo násilím donutil podstoupit preventivní lékařský zákrok proti jeho vůli. Ústavní soud opakovaně potvrdil, že rodiny mají právo odmítnout dokonce i povinné očkování dětí na základě výhrady svého svědomí. Ovšem očkování proti onemocnění covid-19 povinné není.

Má očkování proti onemocnění covid-19 vedlejší účinky?

Ano, očkování proti onemocnění covid, stejně jako každý lék, může mít vedlejší účinky. Dosavadní výsledky jsou velmi dobré a vedlejší účinky jsou naštěstí vzácné. V naší zemi bylo k dnešnímu dni (23. 1. 2021) naočkováno přes 182 tisíc lidí. Státní ústav pro kontrolu léčiv registruje 106 případů vedlejších účinků očkování, jako je otok v místě vpichu, zvýšená teplota nebo bolesti hlavy. Z toho jsou jen dva případy vážné alergické reakce a jeden případ závažného zhoršení zdravotního stavu u seniora nad 80 let.* V době, kdy bude pro běžného občana reálně možné se na očkování objednat, bude už celosvětově naočkováno několik set milionů lidí. Málokterý nový lék byl ověřen na tak rozsáhlém vzorku pacientů, jako právě toto očkování.

Obecně nelze vyloučit, že u velmi oslabených pacientů starších 85 let nebo pacientů v konečném stadiu vážné nemoci mohou být i slabé vedlejší účinky život ohrožující. Proto musí zdravotní stav před očkováním posoudit lékař.*

Obsahuje vakcína části tkáně z potracených plodů?

V žádném případě. Při vývoji některých vakcín byl použit laboratorní buněčný kmen označovaný HEK293. Jeho původem jsou buňky z jater lidského plodu zemřelého při potratu, které v roce 1973 laboratorně upravil jistý holandský vědec tak, že umožní její nekonečné množení v laboratorních podmínkách. Způsob získání původních buněk pro vývoj buněčné linie HEK293 byl před 50 lety minimálně morálně sporný krok, ovšem v žádném případě dnešní vakcína proti koronaviru neobsahuje žádné tkáně potracených plodů.

Nemůže mRNA vakcína změnit mou genetickou informaci?

Vysvětlení přesahuje možnosti tohoto článku, ale z vědeckého hlediska to není v žádném případě možné. Naše dědičná informace je skrytá v DNA v jádře buňky, kam mRNA nemůže vstoupit.*

Nemůže být pod záminkou očkování člověku implantován podkožní čip?

Podkožní RFID čipy jsou kapsule podobné velkému zrčku rýže s průměrem kolem 2 mm. Používají se například pro označování zvířat. Tyto čipy se implantují speciálními injekcí s hodně velkou jehlou (foto viz), která funguje jinak a je mnohonásobně větší než běžné jehly pro očkování. Očkovací látka je dodávána v ampulích bez jehel a injekčních stříkaček. Ty si musí nemocnice zajišťovat samy. Je tedy nemožné, aby výrobci vakcín dokázali nějak ovlivnit způsob použití běžných injekcí v tisících nemocnic po celém světě. Takové celosvětové spiknutí by muselo zahrnovat doslova statisíce vědců, epidemiologů, lékařů a sester po celém světě, včetně vašeho vlastního obvodního lékaře, který bude vakcínu aplikovat. To je zcela vyloučené.

Je „šelmou“ z knihy Zjevení očkování, podkožní čip nebo jiná technologie?

Od mládím slyším, co všechno by mělo být „šelmou“ z knihy Zjevení: webové stránky www, protože hebrejské písmeno „v“ znamená číslici 6 (hebrejščina ovšem nemá písmena latinky). Čárové kódy na zboží, kde delší čárky na začátku, uprostřed a na konci kódu měly vyjadřovat číslice 666. (Nevyjadřují, slouží k zaměřování laserové čtečky na pokladně.) Stejně obavy vzbuzovalo používání platebních karet, které prý jednou zabráni, abychom nakupovali nebo prodávali atd. Pamatuji doby, kdy křesťané odmítali otevřít webové stránky, používat platební karty a kontrolovali v obchodě zboží, jestli na něm nejsou čárové kódy. A myslím, že dnes ti stejní lidé platí u pokladny kartou za zboží s čárovým

kódem a na www stránce sdílí hoaxy o tom, jak Bill Gates chce ovládnout svět. My ale podle apoštola Petra máme žít „rozumně a strážlivě“.

V knize Zjevení se ve 13. kapitole o této „šelmě“ přímo říká, že číslo 666 označuje člověka, tedy ne technologii ani očkování ani internet ani podkožní čipy. Dále je o ní řečeno, že přikazuje všem lidem, aby před ní klekali a ten, kdo neposlechne, byl zabit. Také že dělá „veliká znamení“, jako například

V knize Zjevení se ve 13. kapitole o této „šelmě“ přímo říká, že číslo 666 označuje člověka, tedy ne technologii ani očkování ani internet ani podkožní čipy.

klad „oheň z nebe nechá sestoupit na zem“. Očkování ani podkožní čipy nejsou spojené s ničím takovým. Žádný křesťan není kvůli očkování, platebním kartám, internetu ani podkožním čipům vystaven tlaku činit kompromisy se svou vírou nebo následováním Ježíše. Nikdo není nucen zapírat Boha. Je to jen jeden z dalších lékařských prostředků nebo jen další technologie.

Budou podkožní čipy sloužit k ovládnání lidstva a bránit nakupování a prodávání?

Když si před více než 20 lety nechal první podkožní čip implantovat prof. Kevin Warwick, byla to slibná technologie. Ovšem technologie pokročila tak rychle, že dnes už můžeme s jistotou vědět, že zrovna podkožní čipy nebudou hrát v ovládnání lidstva žádnou roli. Je to totiž zastaralá technologie minulosti vhodná pro levné označování zvířat nebo technologické nadšence. Podkožní čipy jsou pasivní, lze je přečíst pouze čtečkou z bezprostřední blízkosti, lze je i podomácku vyjmout nebo odstínit. Nelze je použít pro plošné sledování nebo vyhledávání osob. Oproti tomu současné technologie, jako třeba čínský systém pro sledování obyvatel, kombinují záznamy z 200 milionů kamer spolu s umělou inteligencí pro rozpoznávání tváří nebo SPZ s daty o chování na internetu, nákupech, platbách, dlužích i s automatizovanými systémy pro kontrolu, jaké příspěvky daný člověk píše na sociální síti. Tento gigantický systém vytváří všudypřítomný totalitní dohled nad životem všech Číňanů a podkožní čipy by pro

něj byly směšně zastaralou technologií. Ta nemůže v ničem konkurovat samoučícím programům, které dovedou rozpoznat osobu v davu lidí podle tváře, pohybu těla nebo hlasu. Podkožní čipy proto musíme považovat za technologii minulého století, která v manipulaci s lidmi nebude už nikdy hrát podstatnou roli.

Navrtali se v Rusku při hlubinném vrtu do „pekla“ a natočili démonické zvuky?

Jakkoliv bizarně to zní, tato zpráva koluje už léta na internetu a křesťanská televize TBN v USA jí věnovala celou reportáž. V Sovětském svazu skutečně prováděli nejhlubší vrt na světě a dostali se do hloubky přes 12 km. Ovšem nenavrtali se do žádné volné propasti, jak tvrdí hoax, a „pekelné“ zvuky kolující na internetu jsou ve skutečnosti zacyklené a upravené zvuky z jednoho filmu. Původní zpráva vznikla z anonymní zprávy ve starém čísle jistého finského zpravodaje o paranormálních jevech, kde se objevila bez jakéhokoliv ověření nebo zdroje. Neexistuje ani jeden seriózní zdroj, který by něco takového potvrdil.* Inu, jak se říká: V Rusku je možné všechno.

Existuje někde superpočítač zvaný BEAST, který bude sloužit k ovládnání lidstva?

Podle různých verzí tohoto amerického hoaxy ze 70. let se takový počítač má nacházet v Bruselu, Lucemburku, Amsterdamu nebo ve Švýcarsku. Tento počítač má ovládat celosvětový bankovní systém nebo obsahovat čísla všech lidí na světě, která jim budou neviditelně laserově vypalována (tuto verzi mylně popsal ve své knize *The Vision* z roku 1973 i David Wilkerson). Původním zdrojem této zprávy je fiktivní román z roku 1970 *Behold a Pale Horse* od amerického spisovatele Joa Mussera, který si ve své knize superpočítač BEAST vymyslel. Když pak byla kniha zfilmována, vymyslelo si filmové studio, že v rámci propagace filmu vytvoří smyšlené noviny, které obsahovaly úryvky z děje filmu, včetně zprávy o fiktivním superpočítači. Tyto noviny se rozdávaly na promítání filmu jako reklamní předmět a později se staly zdrojem hoaxy.*

*Štěpán Hlavsá
pastor sboru AC Ústí nad Labem*

* Všechny zdroje uvedeny zde:
<http://hoaxy.ac-usti.cz>

Kdo koho ovládá?

„Neříkejte spiknutí všemu, čemu tento lid říká spiknutí; toho, z čeho má on strach, se nebojte a nestraчайte. Hospodin zástupů – jen on vám budí svatý; on je vaše bázeň a on je vaše strachování.“ (Iz 8,12–13 ČSP)

Konspirační teorie jsou absolutním hitem dneška. Říká se, že moderní konspirační doba začala aférou Watergate, na níž si v roce 1972 vylámali zuby americký republikánský prezident Richard Nixon. Jednu z hlavních rolí hrála média a veřejnost mohla nahlédnout do obrovského systému korupce. Během asi dvou let vyplulo na světlo tolik špíny, intrik a podvodů jako snad nikdy předtím. Američané byli šokováni tím, co se děje v politice, a vznikla hluboká nedůvěra ve zřízení a v oficiální úřady.

Začaly frčet různé teorie od zpochybnění přístání člověka na Měsíci přes konspirace „chemtrails“ tvrdící, že lidstvo je zasypáváno chemikáliemi z letadel, které mají za cíl redukci obyvatelstva nebo ovládnutí myslí jednotlivců, až po dnešní „zaručené pravdy“ ohledně koronaviru a vakcín jako prostředku pro ovládnutí a zotročení lidstva. Jednoduše řečeno: Pravdu se není možné dozvědět z oficiálních zdrojů, protože ty jen lžou, čímž zakrývají skutečnou podstatu věci, že jsme jen hračkami v rukou mocných.

Kdo ovládá tento svět?

Ve Starém zákoně, v knize Genesis se dovidáme o třech událostech, které způsobily existenci zla a modlářství na světě: Byl to *pád člověka v ráji (Gn 3)*, *událost, která se stala před potopou, kdy synové Boží sestoupili na zem a brali si lidské dcery (Gn 6,1–7)*, a *dění okolo věže Babel (Gn 11,1–9)*, na které se podíváme blíže.

V předchozí kapitole (Gn 10) nalezneme výčet sedmdesáti národů uspořádaných podle synů Noeho. Následně čteme o předsevzetí postavit na pláni v Šineárské zemi město a věž, jejíž vrchol bude v nebi. Chtěli postavit zikkurat, svatyni se čtvercovým půdorysem, na jejímž vrcholku měla být svatyně, kde měl sídlit Bůh. Chtěli si Boha ochočit a dát mu místo, kde má přebývat a sjednotit všechny lidi. Toto se však Hospodinu nelíbilo a rozhodl se rozptýlit lid po celé zemi: „Když dával Nejvyšší národům dědictví, když rozdělával syny člověka, ustanovil hranice národů

podle počtu synů Izraele. Vždyť Hospodinovým podílem je jeho lid, Jákob jeho dědičným dílem.“ (Dt 32,8–9)

Některé překlady uvádějí slovní spojení „podle počtu synů Izraele“ na základě tradičního masoretského textu z 9. století. Ovšem Izrael v době babylonské věže neexistoval. Nejstarší biblické manuskripty, řecká Septuaginta z 3.–1. stol. př. n. l. nebo Kumránské svitky používají terminologii „podle počtu synů Božích“ nebo „andělů Božích“. Bůh si Abrahama povolal až po Babylonu. „Synové Izraele“ proto nemůže být správně. Hovoří se zde o „synech Božích“, které nám Bible vykresluje jako Hospodinovu pracovní skupinu, která uvádí jeho rozhodnutí do pra-

Jako křesťané bychom tyto diskuse měli opustit, protože naším Králem a Pánem je Kristus Ježíš.

xe.¹ „V shromáždění bohů postavil se Bůh, vykonal soud mezi bohy.“ (Ž 82,1)

Lid byl u věže Babel rozdělen. Začaly vznikat národy a tyto národy byly dány pod správu nebeských mocností „synů Božích“, kromě izraelského národa, který si vyvolil pod svou správu Bůh: „Hospodin sám ho vedl, cizí bůh s ním nebyl.“ (Dt 32,12)

Boží plán

Bůh si vyvolil Abrahama a zaslíbil, že skrze jeho potomka budou požehnány všechny národy.

Z příběhu o pokušení na poušti (Mt 4,1–11) je zřetelné, že ďábel dobře věděl, proč Ježíš přišel na tuto zem. Ďábel vzal Ježíše na velmi vysokou horu a ukázal mu všechna království světa: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ Ano, Ježíš přišel převzít vládu i nad národy, kterým vládly padlé nebeské mocnosti od události kolem věže Babel.

Na začátku své služby Ježíš povolal učedníky a uzdravil člověka posedlého démonem. Vše, co dělal, mělo svůj jasný význam. Vybral si dvanáct učedníků, což odpovídá dvanácti kmenům Izraele. Ale tím neskončil. „Potom určil Pán ještě sedmdesát jiných a poslal je před sebou po dvou do každého města i místa, kam měl sám jít.“ (L 10,1) Jaký byl počet národů, které Bůh zavrhl u babylonské věže? Ano, sedmdesát. Těch sedmdesát se vrátilo s radostí a říkali: „Pane, i démoni se nám podrobují ve tvém jménu.“ Řekl jim: „Viděl jsem, jak satan

¹ HEISER, Michael. *Nadpřirozeno*. Ke stažení zdarma: www.miqlat.org/translations-of-supernatural.htm

padá z nebe jako blesk...“ (L 10,17–18) To vše je jasným vzkazem nebeským padlým mocnostem, že si Ježíš přišel pro všechny národy.

Ježíš vládne

Evangelium je dobrou zprávou, že se Ježíš stal Králem. Nezáleží na tom, jaká je tvá rasa, kmen nebo národ. Nezáleží na tom, jakým jazykem mluvíš. Ježíš je Králem a nabízí ti svou vládu, své Království. „Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečení v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou.“ (Zj 7,9)

Je zvláštní, že pro nás, moderní lidi, je obtížné přijmout skutečnost, že celý svět je pod vlivem padlých nebeských mocností, a přitom se zabýváme nápady, že svět ovlá-

dají ilumináti, tajný spolek Bilderberg nebo třeba QAnon. Jako křesťané bychom tyto diskuse měli opustit, protože naším Králem a Pánem je Kristus Ježíš.

Už nyní můžeme skrze Ducha svatého zažívat jeho Království, které je naprosto odlišné od systému tohoto světa. Momentálně sice jen částečně, jako v zrcadle, v hádance (1K 13,12), ale přijde den, kdy se před skutečným Králem skloní každé koleno a každý jazyk mu vyzná chválu (Ř 14,11).

Jindřich Novák
AC KC Český Těšín

Ilustrační foto

MESIÁŠ PODLE MATOUŠE

CLOVĚK MESIÁŠ BŮH

Oslíkovo poselství

„Když se přiblížili k Jeruzalému a přišli do Betfagé u Olivetské hory, poslal Ježíš dva učedníky a řekl jim: ‚Jděte do vesnice před vámi. Hned tam najdete přivázanou oslici a u ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. Kdyby vám někdo něco namítal, odpovězte: ‚Pán je potřebuje‘ a hned je pošle.‘ To se stalo, aby se naplnilo slovo proroka: ‚Povězte Dceři sionské: Hle, tvůj král přichází k tobě, mírný, sedící na oslu, na oslíku, osličím hříbátku.‘ Učedníci šli a udělali, jak jim Ježíš přikázal. Přivedli oslici s oslátkem, položili na ně pláště a posadili ho na ně. Veliký zástup pak prostíral své pláště na cestě a jiní sekali větve ze stromů a stlali je na cestu. Zástupy, které šly zepředu i zezadu, volaly: ‚Hosana, Synu Davidův!‘ ‚Požehnaný, jenž přichází v Hospodinově jménu!‘ ‚Hosana na výsostech!‘ Když vjížděl do Jeruzaléma, ve městě zavládlo vzrušení. Všichni se ptali: ‚Kdo to je?‘ ‚Ježíš,‘ odpovídaly zástupy, ‚ten prorok z galilejského Nazaretu!‘ Ježíš pak vešel do chrámu a vyhnal všechny, kdo tam prodávali a nakupovali. Zpřevracel stoly směnárníků i sedáčky prodavačů holubic se slovy: ‚Je psáno: ‚Můj dům bude nazván domem modlitby,‘ ale vy jste z něj udělali ‚doupě lupičů!‘ V chrámě ho obklopili slepí a chromí a on je uzdravil. Když ale vrchní kněží a znalci Písma viděli divy, které konal, a děti, jak v chrámě křičí: ‚Hosana, Synu Davidův!‘ rozhořčili se. ‚Slyšíš, co říkají?‘ ptali se ho. ‚Ovšem,‘ odvětil Ježíš. ‚Copak jste nikdy nečetli: ‚Z úst nemluvíátek a kojenců sis připravil chválu?‘ Potom je opustil a odešel z města do Betaně, kde přenocoval.‘ (Mt 21,1–17)

Oslík jako Boží nástroj ve službách Krále. Na svých cestách po zemích třetího světa často vidím oslíky, kteří musí těžce pracovat a jsou u toho často bití. V hlavním městě Mali jsem jednou z okna pozoroval chlapce s oslíkem, který měl vozík naložený kanystry s vodou. Chlapec oslíka mlátil, aby náklad táhl do kopce. Pozoroval jsem ty tenké nožičky oslíka, jak s námahou krácejí. Najednou chlapec zastavil, šel si sednout do stínu a oslíka nechal stát ve svaahu na slunci s nákladem.

Když Bůh plánoval stvoření zvířete, které ponese Ježíše v den, kdy Pán vstoupí do svého chrámu, stvořil osla, kterému dal ten nejpodivnější zvukový projev. Někdo řekl, že Bůh stvořil osla, aby se posmíval lidem, kteří nechápu realitu.

Mohamed naopak řekl, že když před modlícím se mužem projde pes nebo osel (na jiném místě je to řečeno dokonce i o ženě),

Pokud sis řekl, že Židé nebyli hodni, byl bys hoden ty, kdybys byl součástí tehdejšího Izraele?

jeho modlitba je zrušena. Když uslyšíš hýkání osla, máš rychle utíkat do bezpečí k Aláhovi a skryt se před satanem, protože to je potvrzení, že osel uviděl ďábla. To je postoj proroka islámu, ale Ježíš měl jiný názor. Dva učedníci měli přivést oslí hříbě i s jeho matkou. Spíše než o prokleté zvíře se jedná o svaté zvíře.

Kontext

Matouš ukazuje, že Ježíš není jen vítězným synem Davida, ale i synem Abrahama, Izáka. „Svazování Izáka“ je rabínský teologický

pojmem. Rabíni věří, že Izák byl už v době, kdy měl být obětován, dospělý, bylo mu 30 let. Izák se Abrahamovi poddal, protože ten už jako starý muž by na jeho svázání neměl sílu. Toto je také obraz Ježíše, ovšem s tím rozdílem, že když se Ježíš poddal Bohu a byl položen na oltář, žádný jiný beránek už nepřišel, protože On sám byl tím Beránkem.

V tomto světě se prosazuje úspěch, síla, moc a pýcha. A Ježíš k tomu říká: „V pronásledování jste požehnaní. Když vám spílají a nadávají, žehnejte. Když vás udeří, nastavte druhou tvář. Když vám ubližují, radujte se.“ To je Království, které v tomto světě znamená ponížení, přijetí kříže. To je hlavní téma evangelia: Přišel Král, ale přišel jinak, než si představujeme. Zpíváme písně o přenáherném Králi, před kterým toužíme pokleknout, ale já přemýšlím o slovech Izaiáše, který píše, že na něm v té chvíli nebylo nic nádherného. Byl ponížený a zavřený. Králi nádhernému, mocnému a na bílém vítězném koni se však pokloní každý člověk.

Už to bylo šest měsíců, co Ježíš „obrátil svou tvář k Jeruzalému“ a nemyslel na nic jiného než na to, co má vykonat v Jeruzalémě. I když ještě sloužil v Zajordání a v Pereji, kde učinil mnoho zázraků. V té poslední fázi se věnoval jen učedníkům. K lidem mluvil výhradně v podobenstvích. Stále více se objevovalo povolání „Synu Davidův“. Ve 20. kapitole čteme o dvou slepých u Jericha, kteří rovněž volali: „Synu Davidův.“ Pověst o Ježíši jako Mesiáši, jako Synu Davida, který směřuje do Jeruzaléma, se šířila. Jediným vysvětlením bylo očekávání, že vyžene Římany. Představovali si, jak Ježíšovy první kroky zamíří do Antoniovy pevnosti, která se tyčila nad chrámem, a tam mečem svých úst udeří Piláta. Věřili, že změní situaci a nastolí mesiánský věk. Z porobeného národa učiní národ podle proroctví.

Vidíme, že i učedníci se nechali tímto očekáváním strhnout. Minule jsme zmiňova-

li Zebedeovu rodinu, která chtěla po Ježíši v Království ta správná místa. Galilejští poutníci měli dvojnásobný důvod k radosti: nejenže do Jeruzaléma přichází Mesiáš, Syn Davidův, Král, který usedne na Davidově trůně, kde obnoví Davidovo království, ale i proto, že to je jejich prorok, galilejský prorok. Když se v Jeruzalémě ptali na Ježíše, odpovídali hrdě: „To je prorok z Nazareta.“ To je, jako by se někdo v Praze ptal na nás a my bychom odpovídali: „To jsou naši lidé, ze Slezska.“ Takto se Galilejci cítili, protože v Jeruzalémě Galileou opovrhovali: „Copak z Galileje vzešlo něco dobrého? To jsou jen něja-

cí buřiči, divní lidé, kteří ani Písmu nerozumí.“ A najednou je zde jejich prorok, který zasedne na Davidově trůně.

Nemohli se toho dočkat. Zástupy poutníků směřovaly do Jeruzaléma. Někteří z nich přímo Ježíše následovali: „*Když pak vycházeli z Jericha, šel za ním veliký zástup.*“ (Mt 20,29) Samozřejmě zástupy šly i z jiných končin Izraele, protože bylo před Paschou. Státisíce lidí. Ježíš šel ale zvláštní cestou přes Zajordání a Jordán přešel přesně v místě, kde Izrael vstoupil před Jericho. Bylo to ve stejném čase. Pak pokračoval dále cestou, která musela být povědomá těm, kteří se aspoň trochu orientovali v Písmu a v dějinách izraelského národa. Ježíš šel jakoby pozpátku cestou, kterou král David utíkal před svým synem Abšalómem. Je zde plno paralel, které připomínaly události během útěku Davida před jeho synem. Dokonce si opatřil oslíka a oslici přibližně v místě, kde Síba, Mefibósetův sluha, poskytl Davidovi oslí spřežení. David, pokořený a s pláčem, odcházel z Jeruzaléma, protože jeho trůn byl obsazen pyšným a vzpurným synem Abšalómem. Ježíš s pláčem do Jeruzaléma přicházel.

Na Velikonoce by toto kázání mělo název „Triumfální vjezd Ježíše do Jeruzaléma“. Spíše než o vjezd však šlo o triumfální odjezd. Ježíš spíše oznamoval: „Váš dům zůstane pustý, protože jste nepoznali den vašeho navštívení.“ Způsob, jakým Ježíš vstoupil do Jeruzaléma a naplnil proroctví, potvrdil, že je Synem Davida a Mesiášem. Byl to vjezd pokorného Krále, ne bojovného, vznešeného a vítězného na bílém koni.

Paralel ze SZ je mnohem více, ale obrátíme svou pozornost jiným směrem. Lukáš píše, že se Ježíš zastavil a plakal nad městem, ale Matouš svým typickým způsobem mnohé věci neřekne, zato ukáže souvislosti. Právě tím, že na rozdíl od ostatních evangelistů Matouš mluví o matce a hříběti. Jako by nám chtěl říct, že se nejednalo o triumfální vjezd vítězného krále, ale o pokorného krále, který se rozhodl ponížít. Obraz Davida, kterého opustili jeho vlastní nejbližší, je obrazem toho, jak se cítil Ježíš. Ti, kteří mu měli být nejbližší, kteří měli být jeho služebníky, tlučovníky jeho Slova, se proti němu v pyše obrátili. I když měli všechny důvody si uvědomit, kým On je.

Achítouf, hlavní rádce Davida, ho zradil, a jak skončil? Oběsil se. Jidáš, Ježíšův blízký spolupracovník, který u poslední večeře namáčel chleba ve stejné míse, zradil svého Pána polibkem. Jak skončil? Oběsil se. Tyto paralely nelze nevidět.

V Talmudu je zvláštní záznam, jak rozumět tomu, že je v Písmu ukázán Mesiáš jako přicházející Syn člověka s oblaky, s mocí a vstupující do svého chrámu. A pak najednou přijíždí jako pokorný Král na oslíku. Jeden rabín řekl, že těmto věcem se má rozumět tak, že

pokud si izraelský lid zaslouží příchod Mesiáše, ten přijde v moci s nebeskými vojsky. Když ovšem příchodu Mesiáše nebude hoden, přijede na oslu jako pokorný a poníženo sluha, který vydá svůj život za člověka.

Pokud sis řekl, že Židé nebyli hodni, byl bys hoden ty, kdybys byl součástí tehdejšího Izraele? Nikdo není hoden! A proto první příchod musel být příchodem toho, který prokázal milost a položil život za každého z nás, aby ve svém druhém slavném příchodu mohl přijít s nebeskými vojsky a an-

tě na obě zvířata, Ježíš se mohl rozhodnout. Asi je nenapadlo, že si Ježíš sedne na hříbě, protože na něm ještě nikdo předtím neseďel, nebylo vyježděné. Osel se chová podobně jako kůň, když na něj někdo poprvé sedne – stačí pár vteřin a člověk je na zemi. Ovšem zde sedal někdo jiný. Ten oslík dobře věděl: „Pro toto jsem byl stvořen. To je moment, kdy mohu nést slávu pokorného Krále na svém hříbetě.“ To je naděje pro mladé, že můžou nést Boží slávu v celém vědomí té vážnosti a nádhery, která to obsahuje. Oslí-

Způsob, jakým Ježíš vstoupil do Jeruzaléma a naplnil proroctví, potvrdil, že je Synem Davida a Mesiášem.

děly. My, kteří mu půjdeme v ústřety, kteří ho půjdeme přivítat na oblacích, budeme uchvázeni na oblaka, dokonce i ti, kteří před námi zemřeli, budou vzkříšeni. Spolu s ním budeme u toho, když přijde, aby založil své mesiánské království na této zemi. Bude to nejslavnější chvíle, kterou tento svět kdy viděl.

„Když se přiblížili k Jeruzalému a přišli do Betfagé u Olivetské hory, poslal Ježíš dva učedníky a řekl jim: *Jděte do vesnice před vámi. Hned tam najdete přivázanou oslici a u ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. Kdyby vám někdo něco namítal, odpovězte: ‚Pán je potřebuje‘ a hned je pošle.*“ Zdá se, že Ježíš znal vlastníka těch oslů. Ježíš mohl jet na oslici nebo na hříběti. Oslice byla zvyklá nosit břemena a v židovské tradici bychom našli spoustu obrazů: oslice nese krále pokoje apod., ale oslí hříbě představuje problém hříchu. Když se Ježíš měl rozhodnout, zda vjede jako Král, nebo jako ten, kdo se rozhodl trpět za hříchy člověka, rozhodl se pro hříbě. Učedníci dali pláš-

ce i oslík měli možnost, a pokud nám dá Pán možnost, abychom jeho slávu nesli na svém hříbetě, na svých životech, v hliněných nádobách, měli bychom využít každou příležitost a uvědomit si, jak jedinečná a úžasná je.

Matouš nám svým typickým způsobem připomíná proroctví, které Ježíš svým jednáním naplnil. „*To se stalo, aby se naplnilo slovo proroka: ‚Povězte Dceři sionské: Hle, tvůj král přichází k tobě, mírný, sedící na oslu, na oslíku, osličím hříbátku.‘*“ Ve studijním překladu je místo mírný slovo pokorný. To je citát ze Zachariáše: „*Velice jásej, dceró sijónská, hlahol, dceró jeruzalémská! Hle, přichází k tobě tvůj král. Je spravedlivý a vítězný. Pokorný, jede na oslu, na hříběti, osličím mláděti.*“ (Za 9,9) Je dobré si všimnout slova pokorný. To nám ukazuje, že Ježíš je jiný Král, než jsou ostatní králové tohoto světa. Tehdejšími králům, zejména na těm orientálních, záleželo na zdůrazňování své výjimečnosti, autority a moci. Ježíš potřeboval zdůraznit, že je trpčím služebníkem a pokorným Králem.

Řešení osmisměrky ze str. 11: *Felko vůbec neexistuje*

Přijal své pokoření, stejně jako jeho praotec David. Když David odcházel z Jeruzaléma, šli s ním i velekněží a nesli truhlu smlouvy, Boží přítomnost. Říkali si: „V tom hříšném Jeruzalémě nemá právo zůstat Boží přítomnost.“ David je však zastavil a poslal je zpátky. Když Bůh řekne, že se mám vrátit, vrátím se. A když řekne: „Nemám v tobě zalíbení...“ On je Bůh, On rozhoduje. To, co bylo v Davidovi, jak znal Boha, bylo i v Ježíši. To je ta pokora, ta poníženost, kterou přijal nejen David, ale především Pán Ježíš. On se také vrátí. U Davida nebyl návrat radostný, protože mladý Abšalóm musel zahynout. Ale návrat Ježíše, který zaplatil svou smrtí za smrt každého jednoho z nás, bude skutečně triumfální.

Jaké je tedy ono oslíkovo poselství?

Ježíš je pokorný Král

Když přiváděli galilejští poutníci svého proroka do Jeruzaléma, byla jejich hesla jednoznačně mesiánská: „*Mohutný zástup rozprostřel své pláště na cestu, jiní zase odsekávali větve ze stromů a stlali je na cestu. Zástupy, které šly před ním, i ty, které ho doprovázely, křičely: ‚Hosana synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Pána! Hosana na výsostech!‘*“ Hosana znamená „Pane zachraň“. To je citát ze Žalmu 118, který jednoznačně znamenal rozeznání Mesiáše. Najednou si uvědomili, že se odehrává totéž, co v roce 164 před Kristem, když vjížděl Juda Makabejský vítězně do Jeruzaléma – v době, kdy byl chrám očištěn, kdy byli nenávidění Seleukovci, Řekové, vyhnáni z Jeruzaléma. Tehdy také používali palmové ratolesti, stejně jako nyní. Jako by chtěli říct: „Zapomeňme na to, že Makabejci zklamali, ale teď přichází Mesiáš, Syn Davidův.“ Teď to nejsou Řekové, kteří sice byli krutí, ale jsou to Římané, mnohem efektivnější ve své válečné masině, které by ani Juda Makabejský nezvládnul. Pax Romana bylo něco, co tehdy skutečně fungovalo. Učedníci se asi utěšovali: „Nejde sice na vítězném koni, nemá armádu, ale On činí zázraky. Vždyť přece i Šalomoun, král pokoje, jel ke Gíchon, kde byl korunován, na mezku.“ Ježíš pokračoval a skutečně se zdálo, že se ubírá k Antoniově pevnosti. „*Když vjel do Jeruzaléma, celé město se zatřásl a říkalo: ‚Kdo to je?‘ Zástupy říkaly: ‚To je prorok Ježíš, ten z Nazareta v Galileji.‘*“

Někdy se káže o tom, jak je člověk vratký, jak v jedné chvíli volá: „Hosana, synu Davidovu.“ a za pár dnů: „Ukřižuj ho!“ Úplně tak to ale nebylo. Lidé, kteří přišli z Galileje s Ježíšem, se spíše rozprchli a byli ve zmatku. Ale jeruzalémská smetánka nechtěla mít narušen svůj klid. Všichni ti poutníci potřebovali nakupovat různé věci potřebné k obětování a přežití pár dnů v Jeruzalémě. To byl pro jeruzalémské lidi vždy dobrý byznys. Říkali

si: „Ještě by nám chybělo, aby nám ten dobrý obchod narušil nějaký buřič. Když to uslyší Pilát, udělá krveprolití a nebude klid.“ Když byla tedy možnost se „problému“ zbavit, volali: „Ukřižuj ho!“

Už jednou jsme četli, že se Jeruzalém zalekl. Bylo to ve druhé kapitole, když se Ježíš narodil: „*Když to uslyšel král Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém.*“ Na této zemi nebylo místo pro Ježíše, ani když se narodil, ani při jeho příchodu do Jeruzaléma. „Kde je nějaký Achítófel (Jidáš), kdo nám poradí, jak dostat krále do pastí?“

Ježíš se před pevností otočí doleva, a ne doprava, směrem k pevnosti. Nešel soudit Piláta, ale „*soud začíná od domu Božího*“. Vstoupil do chrámového prostoru a uviděl stav, do kterého se dostal celý systém židovského uctívání Boha.

Ježíš vstoupil do chrámového prostoru Ovcí bránou

Nevstoupil Zlatou branou, ale boční, Ovcí branou. Dnes se bráně, která je na podobném místě, říká Štěpánova, Herodova nebo Lví brána. Ovcí se jí říkalo proto, že se tudy

Když jsem byl v Africe, všiml jsem si, že oslíci mají na hřbetě kříž. Legenda říká, že to mají kvůli tomu, že oslík nesl Krista.

do chrámového prostoru přiváděli beránci k obětování.

Pokud se zajímáte o historii, touto branou se do chrámového prostoru dostala i 55. brigáda izraelských parašutistů v roce 1967 v době šestidenní války. Poprvé po 2000 letech zde zavlála izraelská vlajka.

Naplnilo se proroctví Malachiáše: „... *Panovník, kterého hledáte, vstoupí náhle do svého chrámu, posel smlouvy, jehož si přejete, hle, přijde, praví Hospodin zástupů.*“ (Mal 3,1) Když Ježíš vstoupil do chrámového prostoru, podle Marka si to tam všechno prohlížel. Matouš jde rovnou na věc: „*Ježíš vstoupil do [Božího] chrámu a vyhnal všechny, kteří v chrámě prodávali a kupovali, převracel stoly směnárníků i sedadla prodáváčů holubů a řekl jim: ‚Je napsáno: ‚Můj dům bude nazván domem modlitby, ale vy z něj děláte jeskyni lupičů.‘*“ To byl prorocký akt, který ukázal, jak je Bůh rozhořčen a znechucen děním v chrámu. To neznamená, že by Ježíš změnil systém, jak chrám fungoval. Byly to příliš zaběhané, vyjeté koleje. Na druhý den vše určitě běželo postaru.

Směnárníci v chrámu byli pro systém velmi důležití. Měnili totiž pohanské peníze s výjevy císařů za šekely, kterými se platila chrámová daň. Původně se to dělo na Olivetské hoře, následně v prostoru pod chrámem

(dnes tam jsou obchůdky), ale Kaifáš, Annášův zeť to „vylepšil“ a vnesl to do nádvoří národů (pohanů). Místo aby lidé přicházeli a alespoň v tom malém prostoru měli možnost poznat Boha Izraele, museli platit vysokou cenu i za holuba, kterého měli obětovat chudí lidé. Zkrátka to bylo doupe lupičů. V hantýrce se tomu říkalo Annášovy trhy, protože jeho rodina si z toho udělala velice dobrý byznys.

„... *ty přivedu na svou svatou horu a rozradostním je ve svém domě modlitby; jejich zápal a jejich oběti budou vystupovat pro zalíbení nad mým oltářem. Vždyť můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy.*“ Marek zde cituje Izaiáše přesněji. Proč pečlivý Matouš vypouští větu „pro všechny národy“? Věřím, že to není opomenutí, ale jde o důležitý signál. Ježíš svým prorockým skutkem očištění chrámu jen připomíná Boží záměr, proč tento dům existuje. Věděl, že nejde změnit systém fungování chrámu. Věděl, že přichází hodina, kdy chrám zůstane prázdný. V Talmudu i na jiných místech se dá vyčíst, že čtyřicet let před zničením chrámu se objevily všechny znaky toho, že Boží přítomnost chrám opustila. Tyto příznaky měli,

ale přesto nedokázali vyjít ze svých vyšlapaných cest. Ježíš věděl, že tento dům už nebude domem modlitby pro všechny národy. On jen připomněl, že takto to Bůh zamýšlel: Měl to být dům modlitby, a co vy jste z něho udělali?

Domem modlitby pro všechny národy je jiný chrám, je to Mesiáš a potažmo tělo Mesiáše. Když byl Ježíš v chrámu, On byl tím novým chrámem. Chrám nového řádu, který založil skrze svou oběť. Tělo Mesiáše je tím chrámem, jehož součástí jsme i my. Zde Bůh touží, aby lidé všech národů mohli uctívat svého Pána.

Závěrem: Oslíkovo poselství je pro nás výzvou

Oslík nám vzkazuje: Boží království nyní, v tomto věku, je království pokory, ponížení a kříže. Mnozí křesťané se povzbuzují, že máme vládnout v Kristu, že máme dobývat území. Ano, ale toto se děje skrze kříž, skrze umírání sobě, skrze poníženost, skrze to, že působíme ve zmocnění Ducha svatého, protože Království Boží nyní se neprojevuje tím, že my převezmeme vládu nad tímto světem, ale že budeme plni Ducha. A Duch Boží se bude moci projevat skrze tvůj

Novým pastorem za vůně pečeného bůčku

Nový pastorský pár jihlavského sboru a biskup Martin Moldan

Skoro půl roku byla redakce ŽvK pozvaná na bohoslužbu, při které měl být slavnostně ustanoven nový pastor sboru AC Jihlava. Když však ten slavnostní okamžik nastal (10. 1. 2021), covid-19 byl v plné síle, PES na nás štekal pátým stupněm, tudíž jsme se k bohoslužbě připojili skrze zoom. Jak jinak by se v redakci mohla pomalu, ale jistě rozvíjet vůně pečícího se bůčku? Vymoženost dnešní doby. Jsme na shromáždění, a přitom se v troubě peče oběd... ☺

Jihlavský sbor si pro slavnostní okamžik ustanovení nového pastora pronajal sál

ve stonařovském kulturním domě, aby se do puntíku zohlednila a dodržela všechna vládní nařízení. Vedení shromáždění připadlo na Karla Káňu, seniora Jihomoravské oblasti, kázání měl připraveno biskup Martin Moldan.

Po chválách začaly „oficiality“. Nejdříve sbor poděkoval za dosavadní práci úřadujícímu pastorovi Františkovi Apetauerovi a jeho manželce, přece jen spolu ušli kus cesty. Do služby byli povoláni emeritním biskupem Rudkem Bubikem už v roce 2006. František krátce zavzpomínal na roky strávené v jihlavském sboru a připomněl, že veš-

kerý dík patří našemu Otci v nebesích. Naše identita není v naší službě, v tom, co pro Pána dokážeme udělat, ale v tom, že přijmeme fakt, že jsme Boží synové a dcery. To je dobrým základem pro naši následnou službu. Větší hodnoty ani nikdo na světě nemůže dosáhnout.

Poté se bratr biskup se svou manželkou, Vaškem Horským a dalšími modlili a žehnali Apetauerovým do další služby.

Kázání bratra biskupa bylo nazváno Lásky k šéfovi a vycházelo z verše pro letošní rok: „*Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.*“ (Mt 11,28–30)

Z množství myšlenek nás zaujaly tyto: Ježíš nezve lidi do žádné organizace, učení, světonázoru, ale k němu osobně (důraz na to „pojďte ke mně“). Dřinou a námahou se nemyslí každodenní práce ani obtížení hříchem, ale náboženství. Farizeové té doby kladli na lidi velká břemena v souvislosti se zákonem a tradicí. Víra lidí, kteří chtěli jít za Pánem, se jim tak stala dřinou. Takové lidi zve Ježíš do odpočinutí. I dnes můžeme zakoušet podobnou situaci – můžeme jet na výkon, dávat si sami spoustu pravidel... Nekládeme-li důraz na vztah s Pánem Ježíšem, bude nám víra břemenem. V Ježíši Kristu nakonec dochází lidstvo hlubokého exist-

a můj život mezi lidmi, kam tě Bůh postavil. Ve tvé rodině, na pracovišti. Království Boží není to, že se staneš ředitelem školy a nařídíš, že se každé ráno bude začínat v osm hodin modlitbou. Budování Božího království je, když budeš třeba tím posledním studen-

lem, proč nic nemluvíš? Copak nevíš, že mám moc s tebou zatočit?“ „Neměl bys absolutně žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shůry,“ odpoví mu Ježíš. A my bychom se ptali: „Proč jsi, Pane, dal tu moc Pilátovi? Proč sis nezavolal těch dvanáct andělských legií?

Když uvidíte oslíka, připomeňte si slova: „*Ne mocí ani silou, ale Duchem mým!*“ „*Tedy Ježíš řekl svým učedníkům: „Chce-li kdo jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mne.“*“ (Mt 16,24) Nést kříž znamená nést potupu a ponížení svého pokorného Krále. Když jsem byl v Africe, všiml jsem si, že oslíci mají na hřbetě kříž. Legenda říká, že to mají kvůli tomu, že oslík nesl Krista. Nést kříž znamená nést pokorného a poníženého Krále na svém životě. A neudělat chybu: když oslík šel po těch palmových ratolestech, pláštích, najednou si mohl říct: „Člověče, začínám být známý a slavný. Podívejte se, to dávají pod moje nohy, ne pod Ježíšovy, ten sedí na mém hřbetě.“ Osel tu chybu neudělal, ale mnohý křesťan to udělá. Sláva patří tomu, komu patří. Přivlastňujeme-li si tu slávu, děláme ze sebe osly. Není učedník nad svého mistra. To znamená: „*Když mě pronásledovali, budou pronásledovat i vás. Když mě ponižovali, budou ponižovat i vás. Chcete kralovat? Neste kříž.*“ A jsme zase u tématu, které Matouš už tolikrát zdůrazňoval.

*Bohuslav Wojnar
AC KC Český Těšín
(přepis kázání
zkráceno, redakčně upraveno)*

Oslík nám vzkazuje: Boží království v tomto věku je království pokory, ponížení a kříže.

tem, ale bude skrze tebe vyzařovat láska Kristova. Budeš plný milosti a pravdy, jako byl Ježíš.

Nejdříve milost a pak pravda. Milost je v tom, že se k nám Bůh sklání. Pravda přichází až tehdy, když milost přijmeme a můžeme poznávat, co nám Pán svěřuje. Skrze zmocnění Ducha svatého můžeš být tím průduchem Božího království. O čem mluví Ježíš jako o Božím království, to zmiňuje Pavel, když mluví o chození ve zmocnění Duchem svatým. To je jedno z největších tajemství, které je třeba poznat.

Boží království se projevuje jinak než království tohoto světa. Pilát říká: „Když jsi krá-

Proč se nestalo to spektakulární završení tvého díla na zemi, kdy zasáhneš nepřítele svou mocí a zničíš je?“ Čas na zničení nepřátel přijde jindy. Dnes je čas milosti a pravdy. Bůh ničí nepřítele tím způsobem, že jim prokazuje milost, že je zasahuje mocí Ducha svatého a že je zve do Božího království. To je nejlepší způsob, jak můžete zničit svého nepřítele – když přestane být vaším nepřítelem a stane se vaším bratrem v Kristu.

Kdyby mělo jít o ničení nepřátel a nařizování lidem, aby věřili v Boha, byli bychom jako muslimové. Oni jsou mnohem efektivnější v „nastolování božího království“, toho jejich kalifátu džihádem.

tenciálního odpočinutí, které hledá od pádu v ráji.

Po kázání nastal ten historický okamžik. Na pódiu se objevili manželé Václav a Jana Horští. Václav složil slib pastora a Jana slíbila, že ho v jeho nové roli bude podporovat a bude mu pomoci. Bylo jim požehnáno a Vašek se ujal slova, abychom se dozvěděli, jak k tomuto úřadu vlastně přišel: „Připadám si jako na Oscarech a očekává se, že něco moudrého řeknu...“ Děkoval Pánu Ježíši, že ho do této služby povolal, manželce, dětem, sboru, že za ním stojí, zejména, když si uvědomí, že do sboru přišel později než mnozí jeho členové. Má v plánu stát v Boží vůli, to je to nejbezpečnější místo, stále si chtějí udržet ve sboru učednictví a v neposlední řadě už se začne poohlížet po novém pastorevi, kterému by jednou úřad předal.

Karel Káňa coby vedoucí shromáždění ještě pozval k mikrofonu i Dobroslava Makovičku (dnes zástupce pastora AC CBH Praha), který v Jihlavě bydlel 25 let a sbor od počátku vedl. I když už Makovičkovi drahnou dobu žijí v Praze, Jihlavu mají stále na srdci. Není proto divu, že když se před Vánoce objevil s manželkou na kopci za Jihlavou, při modlitbách jim tekly slzy, jak

říkal, protože Ježíš přišel, aby i lidé z Jihlavy našli cestu domů...

Karel Káňa potom bohoslužbu uzavřel veršem z 2K 13,11–13: „Nakonec, bratři, radujte se, napravujte své nedostatky, povzbuzujte se, buďte jedné myslí, žijte v pokoji a Bůh lás-

ky a pokoje bude s vámi. Pozdravte se navzájem svatým políbením; pozdravují vás všichni svatí. Milost Pána Ježíše Krista, Boží láska a společenství Svátého Ducha se všemi vámi. Amen.“

—ib—

Žehnání manželům Apetauerovým do další služby

Milovat šéfa

Rozhovor s Vaškem Horským, pastorem sboru AC Jihlava

Vašku, zmiňoval jsi, že jsi služebně mladší než mnozí členové jihlavského sboru. Ve kterém roce a za jakých okolností ses tedy obrátil (tvé svědectví jsme otiskli v ŽvK 02/2013)?

Obrátil jsem se v roce 2012, kdy jsem v životě své manželky Jany viděl, že Bůh je živý. Tečkou bylo, když jsem dal Bohu výzvu, že ho uznám, když se syn Martin uzdraví z alergie na mléko a vajíčko. Záhy přišla ztracenost před Bohem. Možná je zajímavostí, že služebně jsem ve sboru prakticky druhý nejmladší věřící.

Jakými službami jsi ve sboru prošel?

Pomáhal jsem v besídce, Royalu, s technikou, focením, webem. Od roku 2016 sloužím slovem. Od roku 2017 jsem byl starší.

Co nebo kdo tě nejvíce ovlivnil?

Ovlivňovalo mě mnoho okolností. V první řadě to byl život manželky. Dále osobní setkání s Rudkem Bubikem, přirozeně Apetauerovi a Kozicovi, kteří sloužili v Jihlavě. Jistě bych mohl zmínit mnoho dalších.

Jaké jsou tvé vize a touhy? Kam bys chtěl sbor posunout?

Vize a touhy jsou možná prosté. Být v Boží vůli, dobře slyšet a být poslušný. To pro mě znamená pomáhat lidem kolem nás najít vztah s živým Bohem a přijmout dar nazývaný ho svým Otcem. Zachraňovat lidi pro věčný život. Stále více si uvědomuji, že na mně Boží dílo stát opravdu nemůže. Sbor byl postaven na učednictví Pána Ježíše. V tom bychom rádi pokračovali. Byli bychom vděční, kdyby mohlo růst Boží dílo v Jihlavě tak, abych mohl být uvolněný pro službu Pánu na plný úvazek.

Jaké jsou největší potřeby nebo výzvy, které před tebou nebo i celým sborem leží?

Potřeby či výzvy jsou podobné vizím, ale modlíme se za mládež. Kdyby někdo přijal, že ho Bůh volá do Jihlavy založit mládež, ať se mi určitě ozve.

Máš nějaký oblíbený verš?

Můj oblíbený verš je Ř 8,28: „Vím, že těm, kteří milují Boha, (všechny věci spolu působí

k dobrému,) těm, kdo jsou povoláni podle jeho předsevzetí.“ Toto je pro mě taková naděje, že největším mým úkolem je milovat šéfa.

Děkuji za rozhovor.

—ib—

Václav Horský

Je ženatý 15 let a s manželkou Janou mají 5 dětí. Hned po studiu na pedagogické fakultě nastoupil jako učitel matematiky a fyziky na střední škole, kde pracuje dodnes. Jako pastor bude pracovat jen na DPP, ale věří, že pokud Bůh bude chtít, poroste jeho dílo i sbor v Jihlavě tak, aby mohl pracovat na plný úvazek pro toho nejlepšího šéfa. Baví ho mnoho věcí, např. chodit na procházky, sáňkovat s dětmi, hrát na kytaru či klavír, airsoft...

Evangelizace JINAK:

Podomní prodejci nebo průvodci na duchovní cestě?

Rick Richardson vyučuje evangelizaci na známé americké škole Wheaton Graduate School. Není to ovšem pouhý teoretik – už v letech svého dospívání zakládal a vedl skupinky biblického studia a hovořil s nevěřícími o Ježíši. Nijak nepřeháníme, konstatujeme-li, že přivádění lidí ke Kristu je jeho skutečná vášně, a tedy i náplň jeho života. Měl jsem tu čest jeho knihu překládat a žasnul jsem, jak některé věci, které prožívají křesťané zde, prožívají i jejich bratři a sestry za „velkou louží“. Řada myšlenek, které Rick Richardson rozvíjí, je mi velice blízkých; mnohdy se mi zdálo, že autor jen jasně pojmenovává to, co my jsme již tušili a pouze nás to nenapadlo jasně formulovat.

Základní a velmi nosnou myšlenkou je sebepochopení evangelisty. Ve „starém pojetí“ evangelizace působí evangelista poněkud jako podomní prodejce, který nabízí své zboží. Hlásáme evangelium, a když se lidé rozhodnou „přijmout Ježíše“, pak jsme vlastně „uzavřeli obchod“. Ono „nové pojetí“ evangelizace spočívá v tom, že člověk sám sebe chápe jako průvodce na cestě. Nesoustředí se tedy tolik na „uzavření obchodu“, ale na to, aby tomu, koho na cestě doprovází, pomohl porozumět, odkud a kam kráčí. Cílem není „uzavření obchodu“, ale „přiblížení se ke Kristu“. V původním pojetí evangelizace – a bez nějakého studu či omluv se přiznám k tomu, že tak jsme to na Maninách dělali – šlo o to, držet se určitého scénáře. Navázat s člověkem kontakt, vysvětlit mu cestu spasení, modlit se s ním „modlitbu přijetí“, pak ho pokřtít a vyučovat ho základům. Bylo jasně definováno, kdo je *in* (ten, kdo se již pomodlil „modlitbu spasení“, tedy „přijal Ježíše“), a kdo je (zatím ještě) *out*.

Když jsem pak připravoval lidi na křest, zdůrazňoval jsem jim, že není třeba, aby nějak příliš hovořili o svém starém životě, protože to vlastně všichni znají. Důležité je sdělit především, jak přijali Ježíše, a také pak říct, v čem je nyní jejich život jiný (a zdůrazňovali jsme, že se nemá přehánět ve smyslu „teď je všechno úplně jinak“ nebo „teď už nemám žádné problémy“). Nicméně pokud tito lidé těsně před křtem vyprávěli své svědectví, mnohdy se od scénáře, který jsme se jim snažili vštípit, odchylovali, což mě docela zneklidňovalo, zejména když málo mluvili o hříchu a o pokání. Všiml jsem si ovšem, že přesné sledování naučeného scénáře ne-

musí nutně znamenat, že ten člověk dobře duchovně poroste. Mnohdy lépe duchovně rostli ti, jejichž svědectví při křtu bylo věroučně dosti pofidérní. Svědectví ostatně se hrávala i tréma. Richardson ukazuje z Písma, že evangelizaci lze pojímat jinak. Když Ježíš uzdraví chromého u rybníka Bethesda (J 5) nebo slepého od narození (J 9), nemluví s nimi hned o hříchu (o tom ovšem mluvili učedníci: „Kdo zhřešil? On nebo jeho rodiče?“). Pociťovaným problémem těchto lidí nebyl hřích, ale nemoc. Když je Ježíš uzdraví, farizeové se tážou, kdo a jak jim to udělal. Jejich vyznání je jednoduché: „Nevím, kdo to je a jak to udělal, ale byl jsem slepý, a teď vidím.“ To není vyznání podle nějakého předem daného scénáře. Pro tyto lidi byl důležitý Kristův dotek, tedy setkání se Spasitelem, ne to, co v jeho blízkosti prožívali jako první. Později nastal čas, kdy s nimi Ježíš o hříchu mluvil („dej si pozor, aby se ti nestalo něco horšího“). Richardson se přimlouvá, abychom nechali lidi samotné říci, co prožívají, a náš scénář jim nevnucovali. Richardson se rovněž obsáhle zabývá problémem, který jsme před třiceti či čtyřiceti lety neměli, přinejmenším ne v tak akutní podobě jako dnes. Ten problém má podobu téměř výhrůžné otázky těch, s nimiž se již Richardsonovi (nebo nám) podařilo navázat lidský kontakt: „Doufám, že nepatříš k těm, kdo tvrdí, že existuje jen jediná pravda?“ Ano, ona existuje jen jediná pravda, ale když na takto položenou otázku odpovíte „patřím“, rozhovor zpravidla končí. Richardson poskytuje určité tipy, jak nepopřít, že Ježíš je jediná cesta, ale přitom nechťtí po lidech, aby tomu uvěřili hned na počátku. Odpovídá například protiotázkou: „Myslíš, že vedle dobré spirituality může existovat i spiritualita, která je škodlivá?“

Věřím, že z toho, co jsem zatím napsal, pochopí mnozí lidé, kterým záleží na zvěstování evangelia, že tato kniha řeší aktuální problémy, klade správné otázky a nabízí na ně určité odpovědi. Rozhodně stojí za přečtení. Knihu vydalo nakladatelství Křesťanský život a lze ji koupit v běžné distribuci za 249 Kč, případně se sedmiprocentní slevou na internetových stránkách nakladatelství <https://krestanskyzivot.cz/produkt/3469>.

Dan Drápal
emeritní senior církve Křesťanská společnost,
teolog a publicista

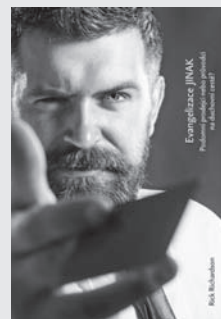
EDICE REVITALIZACE CÍRKVE

je přednostně určena pro ta křesťanská společenství, která se rozhodla vyjít na cestu své obnovy prostřednictvím modelu Church Life. Nabízí však podněty i pro všechny ostatní čtenáře z řad běžných věřících či křesťanských vedoucích, kteří se chtějí neustále rozvíjet jak na osobní úrovni, tak na úrovni svých společenství. Témata, která v jednotlivých knihách najdete, se týkají osobního rozvoje, oblasti vedení sborů, transformace křesťanských společenství, evangelizace, učednictví a dalších. Všechny tituly jsou dostupné v nakladatelství Křesťanský život.

Evangelizace JINAK

Podomní prodejci nebo průvodci na duchovní cestě?

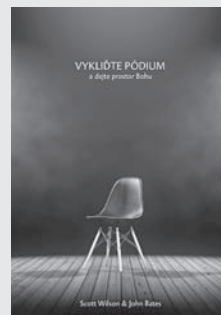
Rick Richardson

VYKLIĎTE PÓDIUM

a dejte prostor Bohu

Scott Wilson & John Bates

PŘIPRAVIT, POZOR, TEĎ!

Tři rozhovory, které povedou k trvalému růstu vašeho sboru

Scott Wilson

www.krestanskyzivot.cz

Mezi výčty pravidel je i modlitba

Rozhovor s Kristou Gerloffovou, teoložkou a autorkou knih a článků o životě v Izraeli

Na jaře loňského roku se covid s různou silou proběhl po Evropě a nevyhnul se ani Izraeli. Jak Izraelci vnímali novou nemoc?

V Izraeli asi jako všude proběhl určitý proces seznamování se s novým druhem viru. Vláda vzala situaci velmi vážně, a proto radikálně omezila lety do ciziny a do země pouštěla jen vlastní občany a lidi s povolením k pobytu. Jakmile bylo jasné, že budou potřeba dýchací přístroje, roušky a další ochranné oděvy, Izrael je odněkud – nebylo veřejně známo odkud – letecky dopravil. Izrael sledoval Evropu stejně jako Evropa Izrael a doporučil a nařídil používání roušek později. Od začátku se usilovalo o získání co nejvíce testů, které zdravotní pojišťovny nabízely zadarmo.

Izrael, podobně jako ČR, na jaře vyhlásil úplný lockdown, který zabral. Jakou měl podobu?

První lockdown byl velmi přísný, což určitě souviselo s neznalostí viru. Lidem bylo dovoleno pohybovat se jen 100 m od domu kromě nutného vyřizování – nákupy potravin, návštěvy lékaře atd. Byly zakázány i jakékoli výlety do přírody nebo sportování na čerstvém vzduchu. Do médií se dokonce dostala zpráva o policejním pronásledování osamělého surfaře na moři u Tel Avivu. O svátku Pesach nikdo nesměl navštívit ani své nejbliž-

ší příbuzné a staří lidé byli naprosto odříznuti od rodin, nemohli vidět své děti a vnoučata. Výjimku tvořili například rozvedení rodiče, kteří se střídali v péči o děti. Postupně se vyjasnilo, že zamezování lidem v pohybu je samo o sobě nezdravé a v druhém lockdownu už byl umožněn sport jednotlivců na neomezenou vzdálenost a vycházení na 500 metrů. Ve třetím lockdownu na kilometr. To je podle toho, co vím, ještě stále mnohem přísnější než třeba v Česku, kdy je pohyb omezen jen ve večerních hodinách.

Zároveň byl od počátku do tzv. „epidemiologických vyšetřování“ zapojen „shabak“, izraelská tajná služba. Podle mobilních telefonů se zjišťovalo, kde se pohybovali lidé nakažení koronavirem a které další osoby se nacházely v jejich blízkosti. Cílem bylo vyzvat lidi ke karanténě. S takovým jednáním souvisely dva problémy: Za prvé tato nouzová opatření nebyla odhlasována knesetem a porušovala právo na soukromí. Teprve po soudním procesu došlo k jejich přesnému definování. Druhý problém byl praktického rázu. Při hlášení možného nakažení koronavirem docházelo k omylům a obecněmu zmatku.

Zachytili jsme informace, že se covid dosti nekontrolovaně šířil mezi ortodoxními Židy...

Pro ortodoxní a ultraortodoxní Židy je jedna z nejdůležitějších věcí shromážďovat se ke společným modlitbám, čtení Písma a slavení svátků včetně začátku šabatu v pátek večer. Stejně tak náboženské studium dětí na ortodoxních školách. Autorita jejich rabinů přesahuje autoritu vlády v tom smyslu, že se vládní představitelé musí na báň obrátit a žádat je, aby nasměrovali „své

ovečky“ žádoucím směrem. Používání internetu je mezi ultraortodoxními Židy omezené. Bylo nutné v jejich čtvrtích pravidla chování v době pandemie a lockdownu vyhlášovat ampliony. Jednou z největších momentálních autorit mezi ultraortodoxními Židy je 93letý rabin Kanievsky, který jednu dobu vyzval studenty ješivy (*židovská škola vyššího vzdělání, určená zejména pro studování Talmudu a židovského náboženského práva – halachy, pozn. red.*), aby se nedávali testovat. S uzavřením škol souhlasil na krátkou dobu až teď v třetím lockdownu. Sám také covid-19 prodělal a uzdravil se z něho. Momentálně téměř všechny židovské duchovní autority doporučují očkování v zájmu společnosti. Jako první se dal společně s premiérem, ministrem zdravotnictví a šéfem generálního štábu izraelské armády očkovat bývalý vrchní rabin a přeživší holocaustu Izrael Meir Lau. Při té příležitosti řekl: „S Boží pomocí jsme se dostali tam, kde jsme. Po měsících řádně koronavirové máme vakcínu, která může pomoci virus omezit. Každý, kdo se podle pokynů lékařů může dát očkovat, má tak učinit. Covid je ověřené nebezpečí, na rozdíl od obávaných vedlejších účinků... Budeme se modlit a doufat, že Pán zastaví pandemii rychle a budeme se moci navrátit k normálnímu životu.“ (*israelhayom.com, Chief rabbi, IDF chief of staff roll up their sleeves for COVID jab, 20. 1. 2021*)

Před několika dny se objevila zpráva, že byl rabin Lau po očkování testován jako pozitivní. Nedá se vyloučit, že se nakazil ještě před plnou účinností druhé dávky. Jeho onemocnění probíhá podle informací médií bez symptomů.

Izrael je zvláštní v tom, že mezi výčty pravidel je vždy uvedena modlitba. To znamená, že se určuje, kolik lidí se smí shromáždit na modlitbu vevnitř a kolik venku. Po celé období pandemie nás v pátek večer a o svátcích provází zpěv modliteb ortodoxních Židů, kteří se modlí před synagogou v předsaných rozestupech a na balkonech tak, aby se vzájemně slyšeli. Na některých místech oddělili modlitební prostory pomocí igelitových fólií. Svá shromáždění nemohou pořádat přes internet jako křesťané, protože užívání elektroniky je o šabatu zapovězeno. Stejná omezení jako pro modlitby platí pro svatby. Tady opětovně slyšíme o porušení pravidel, když se stovky svatebčanů sejdou na oslavu a policie je pak rozhání. Je také faktem, že mezi ultraortodoxními Židy je nejvíce nakažených.

Nemoc se ale na podzim vrátila... Jak lidé reagovali na další lockdowny a opatření? Jak se jejich naplňování vymáhá?

Otázku disciplíny bych raději nechala stranou. Naopak se mluví o tom, že vláda nedůvěřuje svým občanům, a proto nás ome-

Gibeia

zují tak přísně, že se nesmíme ani vzdálit od místa bydliště. Momentálně jsou zavřená i výdejní okénka restaurací. V sobotu policie rozdávala pokuty lidem, kteří se šli projít v Tel Avivu na promenádu. Na silnicích jsou policejní kontroly, kde jsou lidé namátkově dotazováni, kam jedou a proč. Pokuty jsou od 500 do 5000 šekelů (3300 až 33000 Kč, pozn. red.). Kritika se ovšem obrací i proti tomu, že kontroly u ultraortodoxních Židů nejsou stejně přísné jako u ostatních občanů a že v tom hraje roli politika. Ultraortodoxní Židé se totiž naučili v Izraeli demokracii a jejich strany mají v Netanjahuově vládě nemalý vliv.

Co se týče pravidel hygieny včetně roušek a odstupů, může každý vidět, že mají účinnost. Letos nemáme v Izraeli jinak každoroční chřipkovou epidemii, a i počet běžných nachlazení klesnul.

Izrael je momentálně absolutní špička v očkování. Proč se lidé nechávají v takové míře očkovat? Jak se k očkování staví ortodoxní Židé? Jak očkování probíhá?

Nikdo v Izraeli není nucen dát se očkovat a nikomu se neslibují nějaké výhody. Všem je však jasné, že očkování může lidem vrátit ztracenou svobodu pohybu, cestování a shromažďování. Jednou z oblastí, jež byly velmi postiženy, je kromě turistiky také kultura. Proto se prý už začalo uvažovat o otevření divadel pro očkované diváky.

Logistika je výborná. Lidé, kteří jsou na pořadníku podle věku nebo zaměstnání, jako třeba zdravotníci, dostanou oznámení, že si mohou objednat termín zprávou sms, e-mailem a telefonem. Pomocí automatického systému se telefonem dotýčný přihlásí a během několika hodin dostane zprávu zase smskou, kam a kdy se má dostavit na očkování. Protože je nutné vakcínu asi po třech týdnech opakovat, jsou ve zprávě uvedené oba termíny. Protože je nutné mRNA, na jehož základě jsou vakcíny vyráběny, mrazit a po rozmražení by se nepoužité vakcíny musely vyhodit, dává se na závěr dne možnost očkování i dalším, třeba mladým lidem, kteří ještě nejsou mezi oficiálními adepty. Momentálně, to je v polovině ledna 2021, je očkování možné pro lidi od 40 let. Přes dva miliony lidí byly očkovány první dávkou.

Ve sdělovacích prostředcích se podávalo vysvětlení, na jakém základě vakcíny působí, a tím se reagovalo na možné obavy a falešné informace. Samozřejmě se přísně sledují nežádoucí vedlejší účinky, kterých bylo podle mého vědomí minimálně. Každý člověk musí před očkováním podepsat prohlášení o svém zdravotním stavu.

Děkuji za rozhovor.

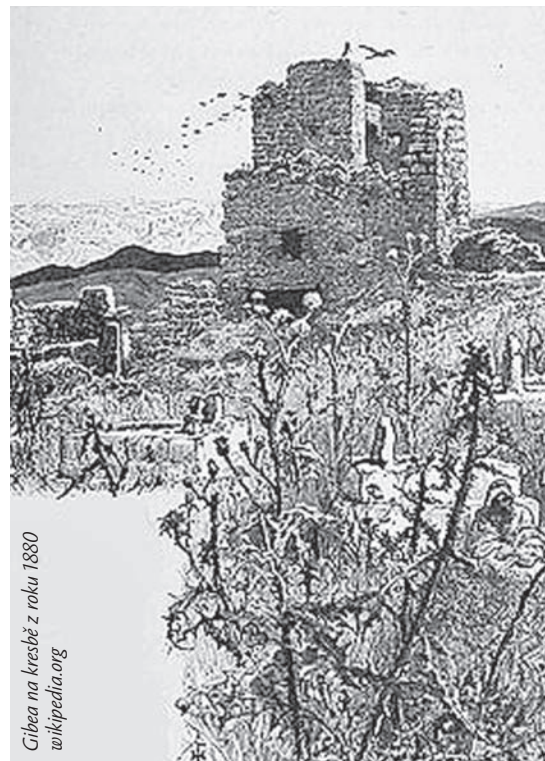
—ib—

Mezi města s nejhorší reputací patří v Bibli Sodoma a Gomora, které pro jejich zvrácenost stihla zkáza. Město, ve kterém se temně zrcadlí hřích těchto ohněm a sírou smetených měst, je Gibeia. Ač, na rozdíl Sodomy a Gomory, obydleno Izraelci, bylo toto město svědkem jedněch z nejdramatičtějších událostí, které v Bibli nalzáme.

Po tomto, řekněme poněkud dramatickém úvodu se pojďme podívat, co byla Gibeia vlastně zač. Předně, zdá se, že město s velmi podobně znějícím jménem nalezneme v Bibli hned několik, což není úplně překvapivé, vezmeme-li v potaz členitou geografii Izraele a skutečnost, že dané slovo znamená kopec. Náš zájem dnes poutá ta Gibeia, která je známá jako benjamínská Gibeia nebo Gibeia Saulova. Ač, jak už to s archeologií starověkých měst někdy bývá, existují diskuse, kde přesně se nacházela. Pravděpodobnou lokací Gibeje je kopec Tell el-Ful na severním okraji dnešního Jeruzaléma.

Do biblického příběhu vstupuje Gibeia rázně a děsivě událostmi popsány v 19. kapitole knihy Soudců, kdy lévíjce nocujícího v Gibeji se svou družkou přepadli mužové města a chtěli lévíjce „poznat“, čímž se myslí homosexuálně znásilnit. Aby se cestující lévíjce před touto hanebností uchránil, sám se hanebnosti dopustil, když předhodil násilníkům svou ženu, která po noci plné násilí ze strany Benjaminovců z Gibeje umírá. Lévíjce její tělo naložil na osla a odnesl domů, kde ho rozsekal na dvanáct kusů, které rozeslal do celého Izraele, čímž se rozpoutala občanská válka mezi jedenácti kmeny Izraele a Benjamínci, na jejímž konci byl jen tak tak odvrácen zánik celého kmene Benjamín. No, neříkal jsem, že to bude dramatické?

Tím však příběh Gibeje nekončí. Z toho města totiž na konci doby soudců vzešel první král Izraele, Saul. V jistém vypjatém momentu dokonce Saul rozsekal spřežení svého dobytka, aby ho rozeslal po celém Izraeli jako jistou formu volání do zbraně pro celý Izrael. Dostávat kusy masa a kostí z Gibeje se asi pomalu začalo stávat pro celý Izrael opakující se noční můrou.

Gibeia se během Saulovy vlády stala hlavním městem království a vyrostla tam pevnost, avšak Saulův nástupce David učinil královské sídlo z nedalekého Jeruzaléma. Gibeia si prošla různými fázemi růstu a úpadku, přežila dokonce pád Jeruzaléma v roce 587 před Kristem. Konečnou se jí stal až Titus a jeho tažení proti Jeruzalému. Spíše kuriozitou moderních dějin je, že právě na vrcholku Tell el-Ful, pravděpodobném místě zaniklé Gibeje, si chtěl postavit svůj královský palác jordánský král Husajn, avšak šestidenní válka, po níž získal nad daným územím moc stát Izrael, výstavbu paláce ukončila. A tak se do dnes na místě starodávné Gibeje, skalnatém kopci na okraji metropole Jeruzaléma, tyčí kostra nedokončeného královského paláce. Dozajista to bude fascinující místo k prozkoumání při vaší příští pouti po Izraeli.

Martin Fridrich
učitel VOŠMT

Gibeia

Město, kde u pana Kíše,
jak nám historie píše,
narodil se první král
Izraele, jenž si přál,
míti to, co mají druzí,
krále a hrad pod cimbuřím.

Vysoký byl, krásný,
a tak bylo jasný,
že lid k němu v úctě vzhlížel
a Pán Bůh jim zvolna mizel...
Kralování nezvládl,
neboť špatně odhadl,
že oběti nestačí,
poslušnost se vyplácí.

I v nás vidno linie
Saulovy kopie...

Všechno je jinak

V sobotu 16. ledna jsme se opět setkaly na modlitební pro ženy. Bylo nás kolem padesáti a strašně moc rády jsme se po dlouhé době viděly. Rády jezdíme na konferenci pro ženy i na modlitební setkání do Kolína. A hned tak něco nás nezastaví. Ani ten covid ne. Co na tom, že všechno bylo jinak. Co na tom, že jsme „seděly“ doma a zoom nás všechny seřadil do obdélníčku po 25 na jedné stránce. Člověk už si pomalu zvyká. Ale zase jsme nemusely vstávat kolem páté, abychom na devět byly v Kolíně; nemluvě o mrazech, které o víkendy panovaly. ☺ Hlavně že jsme se sešly a modlily. To ostatně bylo hlavním cílem tohoto setkání.

Celou modlitební nás provázela Olinka Moldanová. Sestry Zuzka Sedláčková, Olin-

ka Moldanová, Lída Pohanková a bratr biskup představili svá modlitební témata (misie, rodiny, dopady koronakrizy, církev a společnost).

S Maruškou Tesárkovou jsme si mohly zapívat chválu, bratr biskup nás povzbudil slovem na základě verše pro letošní rok z Matouše 11,28–30.

Následovaly dva bloky modliteb, ve kterých jsme byly rozděleny do skupinek. Je to opravdu jiná zkušenost, než když se modlíme společně naživo. Musíme myslet na to, že je třeba zapínat a vypínat mikrofon a nelze při modlitbách chodit, leda tak s notebookem v ruce. V každém případě je moc dobré, že se můžeme setkat alespoň takto. Můžeme se také modlit, abychom se už le-

tos na podzim mohly zase setkat osobně. Není nad to, když se kupříkladu na chodbách střediska Immanuel potkáme tu s tou sestrou, tu s jinou, prohodíme pár slov, zjistíme, jak se máme, a třeba se hned i na místě pomodlíme, čehož jsem byla xkrát svědkem...

Daná témata jsme promodlily, a ještě přišla třešnička na dortu v podobě rozhovoru Olinky Moldanové s Mirkou Smetanovou, která nám představila novou kuchařku *Spolu u jednoho stolu*.

Celá modlitební byla skvěle připravena, i technika fungovala. Děkuje se sestřám z Odboru žen i technickému týmu, kterému velel Martin Fridrich.

I když modlitební v poledne skončila, my v modlitbách nemusíme ustávat. Čtyři oblasti, které byly centrem našich modliteb, jsou stále aktuální a v modlitbách můžeme plynule pokračovat...

—ib—

Síla modlitby

Mezi svátky dorazila zpráva o komplikované zlomenině nohy bratra Bena... Už tak se modlíme za zdraví celé jeho rodiny, a teď tohle. Nejde ale jen o jeho rodinu. Prakticky co misionář, to nějaká vážná nemoc. Tak nějak je jasné, odkud vítr vane. Oni totiž slouží na misijním poli, a to se nepříteli těžce nelíbí. Mám v čerstvé paměti misijní pastorálku ze září 2019, o které jsme referovali v ŽvK 1/2020. Bratr G. tehdy apeloval, že „máme nepřitele, který vyhlásil církvi válku, zvláště těm, kdo chtějí naplnit Velké poslání. Satan totiž moc dobře ví, že až se evangelium dostane ke každému národu, přijde jeho konec. (...) Tolik misionářů zemřelo na misijním poli, ale nebyla to Boží vůle. Kdyby byla, přišli by jiní a přebrali by jejich štafetu. Oni ale zemřeli, protože se za ně nikdo nemodlil...“ Jeho volání bylo velice naléhavé. A neztejte se, že to takto vnímáme v redakci i nyní. Všichni níže uvedení bratři a sestry bytostně potřebují naše modlitby! Na misijním poli jde totiž opravdu o život. Někdy máme pocit, že si to v plnosti uvědomuje jen satan. Nenechajme tedy sourozence ve štýchu a osamocené. Nemusíme nikam jet, modlitebně se podílet na Velkém poslání můžeme i z tepla a pohodlí domova. Naše role je neoddiskutovatelná!

—ib—

Jaro F.: Koncert v Norimberku v katolickém kostele, kam jsme pozvali uprchlíky z ulic. Mnoho z nich uvěřilo a založila se malá arabská církev, která dodnes funguje na ulicích a slouží.

Každý máme svůj příběh, který v Božím plánu tvoří nepostradatelnou část. Ne vždy se naše příběhy ztotožňují s našimi představami, ale vždy, bez ohledu na to, jak je to těžké, to stojí za to! Když se podíváte na životy našich misijních pracovníků z NF Nehemia, každý se potýká s výzva-

mi, které jsou nad jejich síly, ale po čase je vidět, jak zapadají do Božeho plánu. Důležité je, když mají kolem sebe tým modlitebníků, který je na cestě provází modlitbou.

Koncem prosince jsme obdrželi zprávu od **bratra Bena**, že je na cestě do nemocnice s těžkou zlomeninou nohy. Po operaci, při

níž mu sešroubovali nohu od kolene po kotník, mu lékař sdělil, že se minimálně tři měsíce nepostaví, potom přijde zátěž s berlemi a vytažení šroubů až po roce a půl!

První, co člověka napadne, je, jak toto může zapadat do Božího plánu? Vždyť se Beno s rodinou chystal vrátit zpět do Erbilu a pokračovat ve službě. Je super, že i během jejich nepřítomnosti mohlo dalších 1050 rodin obdržet přimotopy a Vánoční sbírka 950 x 950 tak může pokračovat. Uvidíme, kdy nám Bůh zjeví celý obraz, a pochopíme, jaké místo v jeho plánu tato situace má. **Modleme se za plné uzdravení RS, rychlou rekonvalescenci nohy, aby zvládla zatížení, za brzký přesun zpět do Iráku, za službu v Erbilu a vedení DS.**

Bratr David se léčí s leukémií a sdílel se s námi o svém vítězství během roku 2020. *„Moje osobní perlička: v roce 2020 jsem navzdory okolnostem léčby leukemie ujel na svém horském kole 1000 km. (Navíc bych měl započítat kilometry na rotopedu v nemocničním pokoji. ☺) Většinou se jednalo o rozvoz dětí do školy a školky u nás a pár kratších výletů do přírody. Jsem velmi vděčný a chci jít ve víře dál plný očekávání, co nám a skrze nás Pán v roce 2021 přinese.“* **Modleme se za plné uzdravení a dokončení disertační práce.**

Misijní pole je všude kolem nás, ale ne všechna místa jsou nám dostupná. Dostat se do nemocnice nebo věznice a sdílet se s lidmi o Ježíši není vždy možné. Nicméně Bůh otvírá i tyto cesty. Můj **manžel Pavel** byl v září hospitalizován v nemocnici s tuberkulózou a následně se podrobil dvouměsíční léčbě v sanatoriu v Jevičku. Z počátku to byl šok, protože jsme tou dobou měli 8týdenní miminko. Když jsme se ptali Boha „proč?“, odpověď byla jasná: „Kdo jiný jim řekne

Misie: Zuzana Sedláčková

Každý máme svou úlohu na misijním poli – modlitbu, finanční podporu, komunikaci s misionáři nebo praktickou – vyjděme. Najdi tu svou.

Rodina/církev: Olga Moldanová

- Vztahy v rodinách – pokoj, pozhennání, moudrost, uzdravení, vyřešení krizí
- mladé rodiny, pěstounské rodiny

- mezigenerační vztahy, soužití rodin v době koronakrizy
- děti, mládež, singles, senioři, naši blízcí, přátelé

Dopady koronakrizy: Lída Pohanková

- aby se země dokázala moudře vyrovnat s ekonomickými dopady, nereptejme – máme co jíst, kde bydlet...
- ochrana zdravotníků a dalších rizikových profesí
- psychologické dopady a nálada ve společnosti
- aby církev nalézala nové způsoby, kterými by přinášela lidem naději a pokoj

Církev a společnost: Martin Moldan

- Je dobré se modlit podle modlitebního seznamu, ale občas se zeptejme: „Pane, za co chceš, abychom se modlili?“

- Pokud modlitby potřeboval Pavel, o co více je potřebujeme my. Je třeba se modlit jedni za druhé, za církve. Někdy věci mohou jít k horšímu, ale Bůh to má pod kontrolou. Boží dílo nic nezastaví.
- Modleme se za vylití Ducha svatého, za schopnost vnímat Boží hlas,
- za vedoucí a služebníky, pastory ve sboru, věrné služebníky na besídce, s mládeží, ale i za Radu církve, za biskupa, za novou generaci vedoucích, ať je mladá generace horlivá; za mezigenerační rozdíly v církvi,
- aby církev zasahovala komunitu, společnost,
- za autority postavené k moci,
- za hlad po evangeliu, aby lidi nereptali, ale byli otevření ke zprávě evangelia,
- za křesťany v politice, ve školách, za právníky, podnikatele,
- za říjnové volby do Poslanecké sněmovny, aby byli zvoleni správní lidé.

o mně?“ I když to pro nás byly dva dlouhé měsíce, byla jsem vděčná Bohu za to, že má v mého muže tak obrovskou důvěru a povolal ho do služby. **Modleme se za plné uzdravení a rekonvalescenci po půlroční léčbě.**

I další služebníci se potýkají se zdravotními problémy:

Bratr Jure z Chorvatska – v prosinci 2019 mu našli rakovinu prostaty. V únoru 2020 podstoupil operaci prostaty. V červenci prodělal 30 ozařování, po kterém PSA (marker prostaty) klesl na 0,01, což je velmi dobré. V prosinci 2020 byl u onkologa, rentgen srdce a plíce jsou v pořádku, ultrazvuk břicha taky. PSA však stoupl na 0,03, což žel není dobré. Ohledně zvýšeného PSA doktorka konstatovala, že je to malá hodnota na to, aby se z toho dalo něco usuzovat. Je jasné, že to NESMÍ růst. Další kontrolu má za tři měsíce. **Modleme se, aby PSA klesl.**

Danielek Vretonko – syn Romana a Rut, v jednom roce dostal sérii epileptických záchvatů a došlo ke zpomalení vývoje. Nyní s rodiči absolvuje neurorehabilitační programy, hiporehabilitace apod. Vše je časově i finančně nákladné. Modlete se za ochotné dárce i plné uzdravení Danielka!

Zdena M. – slouží persky mluvícím uprchlíkům v Rakousku a její syn Patrik se léčí s rakovinou. Modleme se za ochranu zdraví v týmu, úplné uzdravení syna Patrika z rakoviny, porozumění Božímu vedení, za jednotu v týmu (dva Češi, jedna Íránka, jeden Afghánc a jedna Američanka), za Boží vliv na lidi, kterým slouží.

Kryštůfek Cášek – zdravotní problémy, modleme se za plné uzdravení.

4M – jsou díky Pánu po zdravotní stránce v pořádku, a tak se modleme za moudrost, kam a kdy se mají přesunout. Dlouho-

době vnímají, že to bude Arabský poloostrov, ale upřesnění ještě neznají. Vstoupili do čtyřicetidenního půstu a modliteb. Můžete se připojit k nim, a pokud by vám Pán dal slovo ohledně jejich rozhodnutí, budou rádi za sdílení.

Jaro F. – ve spolupráci s německou organizací KARO.ev otevřeme hudební školu v Chebu pro romské děti. Kéž Bůh propojí tuto službu s místními křesťany a vzniknou nové vztahy. Dále za službu v Německu v uprchlických táborech mezi muslimy a za realizaci turné v Řecku, které bylo kvůli uzavření hranic odloženo.

S ohledem na covidové období je mnoho misijních pracovníků v České republice a čekají na otevření hranic: **Zuzana** – Tanzánie, **Kateřina** – ČAD, **manželé K.** – Čína, **Ivana** – Střední Asie, **Martina** – Moldavsko, **Eliška a Muthu** – Indie, **Vašek a Danko** – Daruvar, **Felagund** – Střední Asie, **Janis** – Řecko, **Štašek** – pracovní výjezdy.

Nevíme, jak by se služba našich misijních pracovníků vyvíjela, kdyby za sebou neměli aktivní modlitební tým. Jak řekl náš bratr G.: „Pokud nemáš za sebou alespoň 200 aktivních modlitebníků, nikam nejezdíš.“ Pokud se ještě za nikoho nemodlíš a chceš se stát součástí jeho plánu právě modlitební službou, ozvi se nám a my tě rádi zapojíme do týmu modlitebníků. Každý týden obdržíš e-mail s modlitebním tématem a jednou za měsíc se s námi můžeš modlitebně spojit online.

„Proto vám říkám: Věřte, že všechno, o co při modlitbě prosíte, jste dostali, a budete to mít.“ (Mk 11,24)

Žehnáme vám Božím pokojem

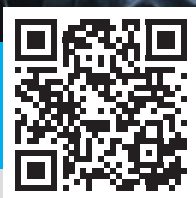
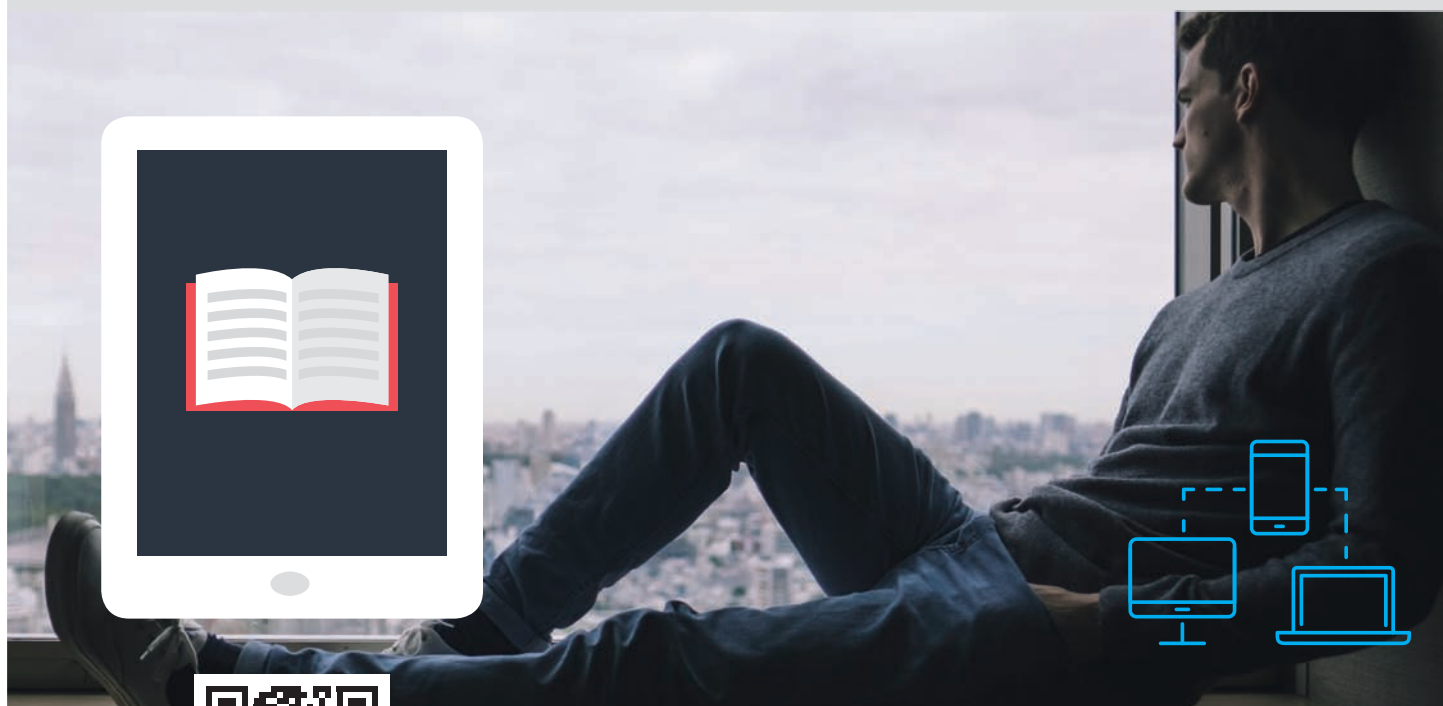
Veronika&Pavel&Caleb Kölbl
Misijní koordinátoři NF NEHEMIA
podpora@nehemia.cz

Zima 2021 | Ročník 7

MAGAZÍN

praktické letniční teologie

Ve formátu **internetového časopisu**

<https://mplt.apostolskacirkev.cz>

Křesťanský vedoucí a jeho okolní svět

Aktuální číslo časopisu se věnuje křesťanskému vedoucímu a jeho efektivním vztahům ke světu, v němž žije. Značná řada článků se v této souvislosti věnuje zasahování světa evangeliem a jistě v nich naleznete mnoho inspirace. Ta se hodí obzvláště v této době, která právě z důvodu omezených sociálních kontaktů vybízí k tomu, abychom hledali nové způsoby, jak být pravidelně nejen ve spojení s lidmi z našich sborů, s nimiž se v tuto chvíli nemůžeme osobně scházet, ale i s širším okolím, jemuž máme přinášet evangelium.

Vydává: **Apoštolská církev** ve spolupráci
s nakladatelstvím **Life Publishers International**

V případě otázek, postřehů a připomínek se na nás neváhejte obrátit. | E-mail: mplt@apostolskacirkev.cz